

V Bruseli 24. novembra 2022
(OR. en)

15175/22

**Medziinštitucionálny spis:
2022/0339(NLE)**

**ENER 625
ECOFIN 1225**

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	14961/22
Č. dok. Kom.:	13690/22 + ADD 1
Predmet:	Návrh NARIADENIA RADY o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, cezhraničnej výmeny plynu a spoľahlivých referenčných cien

Delegáciám v prílohe zasielame znenie návrhu nariadenia Rady o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, cezhraničnej výmeny plynu a spoľahlivých referenčných cien v nadväznosti na dohodu o obsahu dosiahnutú na mimoriadnom zasadnutí Rady pre energetiku 24. novembra 2022. Znenie uvedené v prílohe podlieha revízii právnikov lingvistov.

NARIADENIE RADY (EÚ) 2022/...

Z...

o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, cezhraničnej výmeny plynu a spoľahlivých referenčných cien

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 122 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Nevyprovokovaná a neodôvodnená vojenská agresia Ruskej federácie voči Ukrajine a bezprecedentné zníženie dodávok zemného plynu z Ruskej federácie do členských štátov ohrozujú bezpečnosť dodávok do Únie a jej členských štátov. Využívanie dodávok plynu ako zbrane a manipulácia s trhmi zo strany Ruskej federácie prostredníctvom úmyselného prerušovania tokov plynu zároveň viedli k prudkému nárastu cien energie v Únii, čo ohrozuje nielen ekonomiku Únie, ale aj vážne podkopáva bezpečnosť dodávok.

- (2) Táto situácia si vyžaduje silnú a koordinovanú reakciu Únie s cieľom chrániť jej občanov a ekonomiku pred nadmernými a zmanipulovanými trhovými cenami a zabezpečiť, aby sa plyn cez hranice dostal k všetkým spotrebiteľom, ktorí ho potrebujú, a to aj v situáciách jeho nedostatku. Na zníženie závislosti od dodávok zemného plynu z Ruskej federácie a na zníženie nadmerných cien je nevyhnutná lepšia koordinácia nákupu plynu od externých dodávateľov.
- (3) Článok 122 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie umožňuje Rade na návrh Komisie a v duchu solidarity medzi členskými štátmi rozhodnúť o vhodných opatreniach z hľadiska hospodárskej situácie, a to predovšetkým, ak sa vyskytnú vážne ťažkosti pri dodávke určitých produktov, najmä v oblasti energetiky. Vysoké riziko úplného zastavenia dodávok ruského plynu a extrémny nárast cien energie, ktorý oslabuje hospodárstvo Únie, predstavujú takéto vážne ťažkosti.
- (4) Komisia vo svojom oznámení z 18. mája 2022 s názvom REPowerEU oznámila zriadenie energetickej platformy EÚ¹ spolu s členskými štátmi na spoločný nákup plynu, skvapalneného zemného plynu (LNG) a vodíka. Uvedené oznámenie schválila Európska rada na svojom zasadnutí 30. a 31. mája 2022. V rámci plánu REPowerEU Komisia predstavila aj stratégiu vonkajšej energetickej angažovanosti EÚ², v ktorej sa vysvetľuje, ako Únia podporuje globálnu, čistú a spravodlivú energetickú transformáciu s cieľom zabezpečiť udržateľnú, bezpečnú a cenovo dostupnú energiu, a to aj diverzifikáciou dodávok energie do Únie, najmä prostredníctvom rokovaní o politických záväzkoch s existujúcimi alebo novými dodávateľmi plynu s cieľom zvýšiť dodávky plynu, a tak nahradiť dodávky ruského plynu do Európy.

¹ COM(2022) 108 final.

² JOIN(2022) 23 final.

- (5) Energetická platforma EÚ môže zohrávať kľúčovú úlohu pri hľadaní vzájomne prospešných partnerstiev, ktoré prispejú k bezpečnosti dodávok a povedú k nižším dovozným cenám plynu zakúpeného z tretích krajín, pričom sa v plnej miere využije kolektívna váha Únie. Na tento účel je nevyhnutné posilniť medzinárodný dosah, pokiaľ ide o dodávateľov plynu (z plynovodov aj LNG), ako aj o budúcich dodávateľov zeleného vodíka. Najmä oveľa silnejšia koordinácia s členskými štátmi a medzi nimi prostredníctvom energetickej platformy EÚ by vo vzťahu k tretím krajinám zabezpečila účinnejšiu kolektívnu váhu Únie.
- (6) Pokiaľ bude situácia vážnych ťažkostí pri zaisťovaní bezpečnosti dodávok pretrvávajúca, spoločný nákup by mal pomôcť zabezpečiť vyrovnanejší prístup podnikov v členských štátoch k novým alebo dodatočným zdrojom plynu a pomôcť zabezpečiť v prospech konečných spotrebiteľov nižšie ceny, ako tie, ktoré by inak mohli platiť pre tých, ktorí nakupujú plyn prostredníctvom poskytovateľa a služieb individuálne.
- (7) Výsledkom spoločného nákupu by mohlo byť výhodnejšie zaobchádzanie s dodávkami obnoviteľných plynov, ako je biometán a vodík, alebo podpora takýchto dodávok, pokiaľ ich možno bezpečne vtlačiť do plynárenskej siete, a dodávok plynu, ktorý by sa inak odplyňoval alebo spaľoval. Keďže v žiadnej príslušnej jurisdikcii neexistuje formálna právna požiadavka, podniky, ktoré uzavierajú zmluvy podľa tohto nariadenia budú mať možnosť na účely merania, nahlasovania a overovania emisií metánu v celom dodávateľskom reťazci do Európskej únie používať normu Partnerstva OSN pre emisie metánu z ropy a zemného plynu 2.0.

- (8) Nový mechanizmus vytvorený podľa tohto nariadenia by mal pozostávať z dvoch krokov. Ako prvý krok by plynárenské podniky alebo podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, so sídlom v Únii agregovali svoj dopyt po plyne prostredníctvom poskytovateľa služieb, s ktorým Komisia uzavrela zmluvu. To by umožnilo dodávateľom plynu predkladať ponuky na základe veľkých agregovaných objemov namiesto početných menších ponúk odberateľov, ktorí ich kontaktujú individuálne. V druhom kroku môžu plynárenské podniky alebo podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, so sídlom v Únii uzavierať zmluvy o nákupe plynu, a to individuálne alebo koordinovane s inými podnikmi, s dodávateľmi alebo výrobcami zemného plynu, ktorí uspokojili agregovaný dopyt.
- (9) Keďže situácia vážnych ťažkostí pri zaisťovaní bezpečnosti dodávok pretrváva, agregácia dopytu a spoločný nákup by mali pomôcť zabezpečiť vyrovnanejší prístup podnikov v členských štátoch k novým alebo dodatočným zdrojom plynu a pomôcť zabezpečiť v prospech konečných spotrebiteľov nižšie ceny, ako tie, ktoré by inak mohli platiť pre tých, ktorí nakupujú plyn prostredníctvom poskytovateľa služieb. Prvý odkaz na možnosť veľmi obmedzenej formy spoločného nákupu plynu na účely vyvažovania je už zahrnutý v návrhu nariadenia o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a so zemným plynom a s vodíkom, ktorý predložila Komisia³. Návrh však pochádza z obdobia pred vojenskou agresiou Ruskej federácie voči Ukrajine; okrem toho uvedený návrh neobsahoval žiadnu podrobnú koncepciu a týkal sa len veľmi špecifických potrieb prevádzkovateľov prepravných sietí v oblasti regulačnej energie. Keďže je potrebné okamžité a oveľa komplexnejšie riešenie problému chýbajúcich štruktúr na koordinovaný nákup plynu, je vhodné navrhnúť dočasné zrýchlené riešenie.

³ Pozri článok 64 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a so zemným plynom a s vodíkom (prepracované znenie) [COM(2021) 804 final].

- (10) Spoločný nákup by preto mohol posilniť solidaritu Únie pri nákupe a distribúcii plynu. V duchu solidarity by spoločný nákup mal podporovať najmä tie podniky, ktoré predtým nakupovali plyn len alebo hlavne od ruských dodávateľov, a to tak, že im na základe agregácie dopytu a spoločného nákupu pomôžu získať dodávky od alternatívnych dodávateľov alebo poskytovateľov zemného plynu za výhodných podmienok.
- (11) Agregácia dopytu a spoločný nákup by mali pomôcť pri dopĺňaní zásobníkov plynu v súčasnej núdzovej situácii, ak by sa väčšina európskych zásobníkov plynu vyčerpala po nadchádzajúcej zime. Okrem toho by mala pomôcť pri nákupe plynu koordinovanejším spôsobom v duchu solidarity.
- (12) Je preto potrebné urýchlene a dočasne zaviesť spoločný nákup. To by umožnilo rýchle zriadenie poskytovateľa služieb, čo by umožnilo agregáciu dopytu. Poskytovateľ služieb, s ktorým Komisia uzavrie zmluvu, by mal len niektoré základné funkcie a proces, ktorý by organizoval, by obsahoval len povinné prvky týkajúce sa účasti na agregácii dopytu, ale zatiaľ by nezahŕňal povinnú koordináciu zmluvných podmienok ani povinnosť predkladať záväzné ponuky na nákup plynu prostredníctvom neho.

- (13) Plynárenským podnikom alebo podnikom, ktoré spotrebúvajú plyn, by sa nemala uložiť požiadavka nakupovať plyn prostredníctvom poskytovateľa služieb, a to uzavieraním zmlúv o dodávkach plynu alebo memoránd o porozumení s dodávateľmi alebo výrobcami plynu, ktorí uspokojili agregovaný dopyt. Plynárenským podnikom alebo podnikom, ktoré spotrebúvajú plyn, sa však dôrazne odporúča, aby preskúmali formy spolupráce, ktoré sú zlučiteľné s právom hospodárskej súťaže, a aby využili poskytovateľa služieb s cieľom plne využiť výhody spoločného nákupu. Medzi poskytovateľom služieb a zúčastnenými podnikmi by sa preto mohol vytvoriť mechanizmus, v ktorom by sa stanovili hlavné podmienky, za ktorých sa zúčastnené podniky zaviazu k nákupu plynu zodpovedajúceho agregovanému dopytu.
- (14) Je dôležité, aby Komisia a členské štáty mali jasnú predstavu o plánovaných a uzavretých zmluvách o dodávkach plynu v celej Únii, s cieľom posúdiť, či sú splnené ciele bezpečnosti dodávok a energetickej solidarity. Podniky alebo orgány členských štátov by preto mali informovať Komisiu a členské štáty, v ktorých sú tieto podniky usadené, o veľkých plánovaných nákupoch plynu nad 5 TWh/rok. To by sa malo vzťahovať najmä na základné informácie týkajúce sa nových alebo obnovených zmlúv. Komisia by mala mať možnosť vydávať odporúčania plynárenským podnikom alebo orgánom príslušných členských štátov, najmä ak by ďalšia koordinácia mohla zlepšiť fungovanie spoločného nákupu alebo ak by začatie verejnej súťaže na nákup plynu alebo plánované nákupy plynu mohlo mať negatívny vplyv na bezpečnosť dodávok, vnútorný trh alebo energetickú solidaritu. Vydanie odporúčania by nemalo plynárenským podnikom ani orgánom príslušných členských štátov brániť v tom, aby zatiaľ pokračovali v rokovaníach.

- (15) Členské štáty by mali Komisii pomáhať pri posudzovaní toho, či príslušné nákupy plynu zvyšujú bezpečnosť dodávok v Únii a či sú zlučiteľné so zásadou energetickej solidarity. Preto by sa mal zriadiť ad hoc riadiaci výbor zložený zo zástupcov členských štátov a Komisie, ktorý by pomáhal pri koordinácii uvedeného posudzovania.
- (16) Proces agregácie dopytu na účely spoločného nákupu by mal vykonávať vhodný poskytovateľ služieb. Komisia by preto prostredníctvom postupu obstarávania v súlade s nariadením 2018/1046⁴ mala uzavrieť zmluvu s poskytovateľom služieb, ktorý môže vyvinúť vhodný IT nástroj a zorganizovať proces agregácie dopytu. Poplatky na pokrytie prevádzkových nákladov by sa mohli vyberať od účastníkov spoločného nákupu.
- (16a) Pri pridelovaní prístupových práv k dodávkam podnikom, ktoré agregujú dopyt, by mal poskytovateľ služieb uplatňovať metódy, ktoré by neviedli k diskriminácii medzi menšími a väčšími účastníkmi agregácie dopytu a ktoré by mali byť spravodlivé bez ohľadu na objemy plynu požadované jednotlivými podnikmi. Poskytovateľ služieb by mal napríklad pridelovať prístupové práva úmerne k objemom plynu, ktoré majú jednotlivé podniky v úmysle kúpiť pre daný čas dodania a miesto určenia. Môže to byť relevantné v prípadoch, keď dodávka dostatočne nepokrýva dopyt na trhu Únie.

⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012, Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1 – 222.

- (17) Agregácia dopytu a nákup zemného plynu sú zložité procesy, ktoré musia zohľadňovať rôzne prvky, a to nielen ceny, ale aj objemy, miesta dodávky a ďalšie parametre. Vybraný poskytovateľ služieb by preto mal mať potrebnú úroveň skúseností s riadením a agregáciou nákupov zemného plynu alebo súvisiacich služieb na úrovni Únie. Zároveň je agregácia dopytu a nákup zemného plynu kľúčovým prvkom pri zaisťovaní bezpečnosti dodávok plynu a zachovaní zásady energetickej solidarity v Únii.
- (17a) Ochrana citlivých obchodných informácií je mimoriadne dôležitá, keď sa informácie sprístupňujú Komisii, členom riadiaceho výboru alebo poskytovateľovi služieb, ktorý vytvára alebo riadi IT nástroj na agregáciu dopytu. Komisia by preto mala uplatňovať účinné nástroje na ochranu týchto informácií pred akýmkoľvek neoprávneným prístupom a kybernetickobezpečnostnými rizikami. Všetky osobné údaje, ktoré by sa mohli spracúvať v rámci agregácie dopytu a spoločného nákupu, by sa mali spracúvať v súlade s nariadením (EÚ) 2016/679 a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725*.
- (18) Spoločný nákup by mohol mať rôzne formy. Mohol by sa uskutočniť prostredníctvom verejných súťaží alebo aukcií organizovaných poskytovateľom služieb, v rámci ktorých sa agreguje dopyt plynárenských podnikov a podnikov, ktoré spotrebúvajú plyn, s cieľom potenciálne ho zosúladiť s ponukami dodávateľov alebo výrobcov zemného plynu prostredníctvom použitia IT nástroja.

- (19) Jedným z cieľov agregácie dopytu a spoločného nákupu je znížiť riziko zbytočných zvýšení cien spôsobených spoločnosťami, ktoré sa uchádzajú o rovnakú tranžu plynu. Zabezpečenie toho, aby sa všetky výhody spoločného nákupu dostali ku konečným spotrebiteľom, v konečnom dôsledku závisí od rozhodnutí samotných podnikov. Veľké spoločnosti by mali podliehať obmedzeniam, a to aj vtedy, ak môžu predať plyn za vyššie ceny. Podniky, ktoré majú prospech z nižších cien za nákup plynu zo spoločného nákupu, by mali tieto výhody preniesť na spotrebiteľov. Prenos nižších cien by bol dôležitým ukazovateľom úspechu spoločného nákupu, keďže je pre spotrebiteľov kľúčový.
- (19a) Agregácia dopytu a spoločný nákup by mali byť otvorené pre plynárenské podniky a podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, so sídlom v Únii. Zo spoločného nákupu môžu mať výhody najmä priemyselní spotrebiteľia, ktorí vo svojich výrobných procesoch intenzívne využívajú plyn, ako sú napríklad výrobcovia hnojív, ocele, keramiky a skla, a to tým, že sa im umožní spojiť ich dopyt, zmluvne uzavierať náklady plynu a LNG a štruktúrovať dodávky podľa svojich osobitných potrieb. Organizovanie spoločného nákupu by malo mať transparentné pravidlá, pokiaľ ide o spôsob, ako sa doň zapojiť a ako zabezpečiť jeho otvorenosť.
- (19b) Otvorenie agregácie dopytu a spoločného nákupu aj pre západný Balkán a troch pridružených východných partnerov je deklaroványm politickým cieľom Únie. Podnikom usadeným v zmluvných stranách Energetického spoločenstva by sa preto malo umožniť zúčastňovať sa na agregácii dopytu a spoločnom nákupe stanovených týmto nariadením za predpokladu, že sú zavedené potrebné opatrenia.

- (20) Je potrebné znížiť závislosť Únie od plynu dodávaného z Ruskej federácie. Podniky kontrolované Ruskou federáciou alebo akoukoľvek ruskou fyzickou alebo právnickou osobou alebo podniky, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia Únie zavedené na základe článku 215 ZFEÚ alebo ktoré sú vlastnené alebo kontrolované akoukoľvek inou fyzickou alebo právnickou osobou, subjektom alebo orgánom, na ktoré sa vzťahujú takéto reštriktívne opatrenia, by preto mali byť vylúčené z účasti na spoločnom nákupe, ako aj z organizovania procesu spoločného nákupu.
- (21) S cieľom zabrániť tomu, aby bolo dosiahnutie cieľa diverzifikácie od plynu dodávaného z Ruskej federácie ohrozené tým, že sa na agregácii dopytu a spoločnom nákupe zúčastnia aj podniky alebo iné subjekty kontrolované ruskými fyzickými alebo právnickými osobami alebo podnikmi usadenými v Ruskej federácii, by sa mala vylúčiť aj účasť týchto subjektov.

- (21a) Okrem toho zemný plyn s pôvodom v Ruskej federácii by nemal byť predmetom spoločného nákupu. Na tento účel by zemný plyn vstupujúci do členských štátov alebo zmluvných strán Energetického spoločenstva cez konkrétne miesta vstupu nemal byť predmetom spoločného nákupu, keďže zemný plyn s pôvodom v Ruskej federácii pravdepodobne vstupuje do členských štátov alebo zmluvných strán Energetického spoločenstva cez tieto miesta vstupu.
- (22) Účastníci spoločného nákupu plynu môžu potrebovať finančné záruky, ak by niektorý z podnikov nebol schopný zaplatiť za konečné zmluvne dohodnuté množstvo. Členské štáty alebo iné zainteresované strany môžu účastníkom spoločného nákupu poskytnúť finančnú podporu vrátane záruk. Finančná pomoc by sa mala poskytovať v súlade s pravidlami Únie v oblasti štátnej pomoci, prípadne vrátane dočasného krízového rámca.
- (23) Na zaistenie bezpečnosti dodávok v Únii je nevyhnutné plnenie zásobníkov plynu. Vzhľadom na pokles dodávok zemného plynu z Ruskej federácie môžu členské štáty pri naplňaní zásobníkov s cieľom zaistiť bezpečnosť dodávok plynu na zimu 2023/2024, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ) 2022/1032⁵, čeliť výzvam. Využitie možnosti poskytovateľa služieb, pokiaľ ide o agregáciu dopytu, by mohlo členským štátom pomôcť tieto výzvy zmenšiť. V medziach práva hospodárskej súťaže by to mohlo podporiť najmä koordinované riadenie naplňania a skladovania vzhľadom na nasledujúce vtlačné obdobie, čím by sa zabránilo nadmerným cenovým maximám spôsobeným okrem iného nekoordinovaným naplňaním zásobníkov.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/1032 z 29. júna 2022, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2017/1938 a (ES) č. 715/2009, pokiaľ ide o uskladňovanie plynu, Ú. v. EÚ L 173, 30.6.2022, s. 17.

- (24) S cieľom zabezpečiť, aby spoločný nákup prispieval k naplneniu zásobníkov plynu v súlade s priebežnými cieľmi stanovenými v nariadení (EÚ) 2022/1032, by členské štáty mali prijať vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby plynárenské podniky, ktoré podliehajú ich jurisdikcii, používali proces organizovaný poskytovateľom služieb ako jeden z možných prostriedkov na dosiahnutie cieľov naplnenia.
- (25) V nariadení (EÚ) 2022/1032 sa vyžaduje, aby členské štáty do novembra 2023 naplnili svoje zásobníky na 90 %. Tento cieľ je vyšší ako cieľ na november 2022 (80 %). Spoločný nákup by mohol pomôcť členským štátom splniť tento nový cieľ. Členské štáty by pritom mali vyžadovať, aby domáce podniky využívali poskytovateľa služieb na agregáciu dopytu s dostatočne vysokým objemom plynu s cieľom znížiť riziko, že zásobníky nemožno naplniť. Členské štáty by mali vyžadovať, aby spoločnosti do procesu agregácie dopytu zahrnuli objemy zodpovedajúce aspoň 15 % ich cieľového objemu naplnenia zásobníkov na budúci rok, čo zodpovedá približne 13,5 mld. m³ pre EÚ ako celok. Členské štáty bez podzemných zásobníkov na svojom území by sa mali zúčastňovať na procese agregácie dopytu s objemami zodpovedajúcimi 15 % ich povinnosti rozdelenia zaťaženia podľa článku 6c nariadenia (EÚ) 2017/1938.
- (25a) Agregáciou dopytu a spoločným nákupom sa nepredpisuje hospodárenie so zásobami plynu vrátane strategických zásob plynu a nie je nimi dotknuté nariadenie (EÚ) 2022/1032 ani nariadenie (EÚ) 2017/1938.

- (26) S cieľom účinne využívať spoločný nákup a uzavierať zmluvy o plyne s dodávateľmi, ktorí ponúkajú plyn poskytovateľovi služieb, by podniky mali mať možnosť koordinovať podmienky nákupu, ako sú objemy, cena plynu, dodacie miesta a lehoty, v rámci obmedzení práva Únie. Plynárenské podniky zapojené do konzorcia na nákup plynu by však mali zabezpečiť, aby sa priamo alebo nepriamo vymieňané informácie obmedzovali na to, čo je nevyhnutne potrebné na dosiahnutie sledovaného cieľa v súlade s článkom 101 ZFEÚ. Okrem toho by sa ustanoveniami o transparentnosti a riadení v tomto nariadení malo zabezpečiť, aby zmluvy nakupujúceho konzorcia neohrozovali bezpečnosť dodávok ani energetickú solidaritu, najmä ak sú členské štáty priamo alebo nepriamo zapojené do procesu nákupu.
- (27) Zatiaľ čo možno vytvoriť viac ako jedno konzorcium na nákup plynu, najúčinnjšou možnosťou by bolo vytvoriť len jedno konzorcium na nákup plynu, ktoré by zahŕňalo čo najviac spoločností, s cieľom agregovať dopyt prostredníctvom poskytovateľa služieb, a jeho charakter by bol taký, aby bol zlučiteľný s právom hospodárskej súťaže Únie. Navyše spojenie síl v jednom konzorciu na nákup plynu by malo na trh priniesť posilnenú vyjednávaciu silu Únie a umožniť výhodné podmienky, ktoré by sa dali menšími podnikmi v Únii alebo v prípade nejednotného postupu len ťažko dosiahnuť.

- (28) Zriadenie a realizácia konzorcií na nákup plynu podľa tohto nariadenia by sa mali uskutočňovať v súlade s pravidlami Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ktoré sa uplatňujú vzhľadom na súčasné výnimočné okolnosti na trhu. Komisia uviedla, že je pripravená pomôcť spoločnostiam pri vytváraní takéhoto konzorcia na nákup plynu a vydať rozhodnutie podľa článku 10 nariadenia č. 1/2003 o neuplatniteľnosti článkov 101 a 102 ZFEÚ, ak sa začlenia a dodržia príslušné záruky. Komisia takisto uviedla, že je pripravená poskytnúť neformálne usmernenia, ak podniky s účasťou v iných konzorciách čelia neistote, pokiaľ ide o posúdenie jedného alebo viacerých prvkov ich mechanizmu spoločného nákupu podľa pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže.
- (30) V súlade so zásadou proporcionality opatrenia týkajúce sa agregácie dopytu a spoločného nákupu neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie ich cieľa, keďže sa budú vykonávať na dobrovoľnom základe, len s obmedzenou výnimkou, pokiaľ ide o povinnú účasť na agregácii dopytu na účely plnenia zásobníkov plynu, a súkromné podniky zostanú zmluvnými stranami zmlúv o dodávkach plynu uzavretých v rámci spoločného nákupu.

(31) S cieľom optimalizovať absorpčnú kapacitu LNG terminálov LNG v Únii a využívanie zásobníkov sú potrebné opatrenia na zvýšenie transparentnosti a organizovaný trh uľahčujúci sekundárny obchod s kapacitami zásobníkov plynu a kapacitami zariadení LNG, podobne ako v prípade prepravy plynu plynovodmi. Je to obzvlášť dôležité v časoch núdze a zmien tokov plynu z plynovodov z Ruskej federácie na LNG. Návrh Komisie na revíziu nariadenia o plynach zo súboru opatrení na dekarbonizáciu trhu s vodíkom a plynom⁶ obsahuje ustanovenia na tieto účely. Prednostné vykonávanie týchto ustanovení v rámci reakcie na krízu je potrebné na to, aby sa terminály LNG a zásobníky plynu využívali s potrebnou transparentnosťou a efektívnejšie. Pokiaľ ide o celoeurópsku platformu transparentnosti, členské štáty by mali mať možnosť využívať existujúce platformy transparentnosti Únie pre terminály LNG a zásobníky plynu na zabezpečenie rýchleho vykonávania tohto nariadenia. Pokiaľ ide o sekundárnu rezervačnú platformu, terminály LNG a prevádzkovatelia zásobníkov by mali mať možnosť využiť svoje existujúce platformy tak, že do nich začlenia potrebné prvky.

⁶ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a s vodíkom, COM(2021) 803 final; návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a so zemným plynom a s vodíkom (prepracované znenie), COM(2021) 804 final.

- (32) V súvislosti s dlhodobými rezerváciami kapacít na prepravu plynu sa v existujúcich pravidlách riadenia preťaženia stanovujú postupy na základe pravidla „využitia alebo straty“. Tieto postupy sú však pomalé, keďže trvá aspoň šesť mesiacov, kým sa prejaví ich účinok, a vyžadujú si prísne administratívne postupy národných regulačných orgánov. Tieto pravidlá by sa preto mali posilniť a zjednodušiť, aby sa prevádzkovateľom plynárenských sietí poskytli nástroje na rýchlu reakciu na zmeny v tokoch plynu a na riešenie možných preťažení. Nové pravidlá by predovšetkým mohli urýchliť uvádzanie nevyužitých dlhodobých kapacít na trh, ktoré by inak zostali nevyužitú, čím by sa využívanie plynovodov zefektívnilo.
- (33) Prevádzkovatelia prepravných sietí by mali analyzovať dostupné informácie o využívaní prepravnej siete užívateľmi siete a mali by určiť, či došlo k nedostatočnému využívaniu zmluvnej pevnej kapacity. Takéto nedostatočné využívanie by sa malo definovať ako situácia, keď užívateľ siete za posledných 30 dní využil alebo ponúkol na trhu v priemere menej ako 80 % rezervovanej pevnej kapacity. V prípade nedostatočného využívania by mal prevádzkovateľ prepravnej siete uverejniť dostupnú kapacitu pre ďalšiu mesačnú aukciu a následne ju dražiť. Alternatívne by národné regulačné orgány mali mať možnosť rozhodnúť, že namiesto toho použijú pevný denný mechanizmus „využitia alebo straty“. V tomto druhom prípade by sa mal mechanizmus uplatňovať na všetky prepojovacie body bez ohľadu na to, či sú preťažené alebo nie.

- (33a) Spoločnosti, ktoré nakupujú plyn alebo ponúkajú dodávky plynu do vopred stanovených miest určenia prostredníctvom spoločného nákupu, by mali zabezpečiť prepravné kapacity z miest dodávky plynu do miesta určenia. Platné pravidlá vnútorného trhu vrátane predpisov pre plynárenské siete sa uplatňujú s cieľom pomôcť zabezpečiť dopravné kapacity. Národné regulačné orgány, prevádzkovatelia prepravných sietí, prevádzkovatelia zariadení LNG a zásobníkov plynu, ako aj rezervačné platformy by mali preskúmať možnosti, ako cenovo dostupným spôsobom zlepšiť využívanie infraštruktúry, a to tým, že preskúmajú možnosti rozvoja nových produktov v oblasti prepravnej kapacity, ktorými sa v rámci EÚ spoja prepojovacie body, zariadenia LNG a zásobníky plynu, pri súčasnom dodržiavaní platných pravidiel vnútorného trhu, najmä nariadenia Komisie (EÚ) 2017/459.
- (33b) Zatiaľ čo mimoriadne krízové okolnosti vedú k zmenám v modeloch tokov v európskych plynárenských sieťach, čo vedie k mimoriadne vysokým poplatkom za preťaženie v určitých prepojovacích bodoch v Únii, v rámci dialógu s príslušnými regulačnými orgánmi dotknutých členských štátov by sa podľa existujúcich pravidiel mohli v prípade potreby s pomocou Komisie nájsť určité možnosti flexibility.
- (34) Invázia Ruskej federácie na Ukrajinu viedla k veľkej neistote a narušeniam európskych trhov so zemným plynom. V dôsledku toho sa na uvedených trhoch v posledných mesiacoch odzrkadlila neistota týkajúca sa dodávok a z toho vyplývajúce očakávania trhu sa premietli do extrémne vysokých a nestálych cien zemného plynu. To zase vytvorilo ďalší tlak na účastníkov trhu a narušilo hladké fungovanie trhov Únie s energiou.

- (35) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ⁷ sa stanovujú pravidlá na zabezpečenie riadneho fungovania obchodných miest, na ktorých sa obchoduje aj s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie. V uvedenej smernici sa stanovuje, že členské štáty majú vyžadovať, aby mal regulovaný trh zavedené mechanizmy na zaručenie spravodlivého a riadneho fungovania finančných trhov. Takéto mechanizmy však nie sú určené na stanovenie obmedzenia vnútrodeného vývoja cien a nedokázali zabrániť prípadom výnimočnej volatility pozorovanej na trhoch s derivátmi plynu a elektriny.
- (36) Vzhľadom na ťažkosti, ktorým čelia účastníci trhu na obchodných miestach, kde sa obchoduje s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie, a vzhľadom na naliehavú potrebu zabezpečiť, aby trhy s energetickými derivátmi naďalej plnili svoju úlohu pri zabezpečovaní hedžingových potrieb reálnej ekonomiky, je vhodné vyžadovať od obchodných miest, kde sa obchoduje s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie, aby zriadili dočasné mechanizmy riadenia vnútrodennej volatility s cieľom účinnejšie obmedziť nadmerné pohyby cien. S cieľom zabezpečiť, aby sa mechanizmus uplatňoval na najrelevantnejšie zmluvy, by sa mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility mal uplatňovať na deriváty týkajúce sa energie, ktorých obdobie splatnosti nepresahuje 12 mesiacov.

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/65/EÚ z 15 mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorou sa mení smernica 2002/92/ES a smernica 2011/61/EÚ (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 349).

- (37) Obchodné miesta ponúkajúce komoditné deriváty týkajúce sa energie často umožňujú účasť rôznym energetickým spoločnostiam zo všetkých členských štátov. Takéto energetické spoločnosti sa vo veľkej miere spoliehajú na deriváty obchodované na takýchto obchodných miestach s cieľom zabezpečiť kľúčové dodávky plynu a elektriny v celej Únii. Nadmerné pohyby cien, ku ktorým dochádza na miestach obchodovania s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie, preto ovplyvňujú fungovanie energetických spoločností v celej Únii a v konečnom dôsledku majú nepriaznivý vplyv aj na koncových spotrebiteľov. V duchu solidarity medzi členskými štátmi by sa preto mala uskutočniť koordinácia implementácie a uplatňovania mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility, aby sa zabezpečilo, že prevádzkovatelia, ktorí majú zásadný význam pre bezpečnosť dodávok energie vo všetkých členských štátoch, budú mať prospech z ochranných opatrení proti veľkým pohybom cien, ktoré poškodzujú pokračovanie ich podnikania, čo by tiež poškodilo koncových spotrebiteľov.
- (38) Mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility by mal zabezpečiť, aby sa zabránilo nadmerným pohybom cien v rámci obchodného dňa. Mechanizmus by mal byť založený na trhovej cene zisťovanej v pravidelných intervaloch. Vzhľadom na veľkú rozmanitosť nástrojov na trhoch s energetickými derivátmi a osobitosti obchodných miest spojených s takýmito nástrojmi by sa mechanizmy riadenia vnútrodennej volatility mali prispôbiť špecifikám týchto nástrojov a trhov. Preto by obchodné miesta mali stanoviť cenové limity, zohľadňujúc pritom špecifiká každého relevantného komoditného derivátu týkajúceho sa energie, profilu likvidity trhu s takýmto derivátom a jeho profilu volatility.
- (38a) Pri určovaní otváracej ceny na účely stanovenia prvej referenčnej ceny v rámci obchodného dňa by malo obchodné miesto vychádzať z metodiky, ktorú zvyčajne uplatňuje na určovanie ceny, za ktorú sa na začiatku obchodného dňa prvýkrát obchoduje s konkrétnym komoditným derivátom týkajúcim sa energie. Pri určovaní otváracej ceny po akomkoľvek prerušení obchodovania, ku ktorému by mohlo dôjsť počas obchodného dňa, by malo obchodné miesto uplatňovať metodiku, ktorú považuje za najvhodnejšiu na zabezpečenie obnovenia riadneho obchodovania.

- (39) Obchodné miesta by mali mať možnosť vykonávať mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility buď jeho začlenením do svojich existujúcich prerušovačov, ktoré sa už zriadili v súlade so smernicou 2014/65/EÚ, alebo ako ich dodatočný mechanizmus.
- (40) Obchodné miesta by s cieľom zabezpečiť transparentnosť, pokiaľ ide o fungovanie mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility, ktorý vykonávajú, mali bez zbytočného odkladu zverejniť opis jeho všeobecných charakteristík vždy, keď vykonajú nejakú zmenu. V záujme zabezpečenia spravodlivého a riadneho obchodovania by sa však od obchodných miest nemalo vyžadovať, aby zverejňovali všetky technické parametre mechanizmu, ktorý zaviedli.
- (41) Ak sa na základe informácií, ktoré Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ďalej len „orgán ESMA“) zhromaždil o vykonávaní mechanizmu riadenia volatility prostredníctvom miest obchodovania s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie v Únii, preukáže, že v záujme zabezpečenia účinnejšieho riadenia nadmernej cenovej volatility v celej Únii je potrebná väčšia konzistentnosť vykonávania uvedeného mechanizmu, Komisia by mala mať možnosť stanoviť jednotné podmienky vykonávania mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility, ako je frekvencia, pri ktorej sa cenové hranice obnovujú, alebo opatrenia, ktoré sa majú prijať, ak obchodovanie prekročí tieto cenové hranice. Komisia by mala byť schopná zohľadniť špecifiká každého komoditného derivátu týkajúceho sa energie, profilu likvidity trhu s takýmto derivátom a jeho profilu volatility.

- (42) S cieľom poskytnúť obchodným miestam dostatok času na spoľahlivé vykonávanie mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility, ako sa uvádza v tomto nariadení, by sa obchodným miestam mal do 31. januára 2023 poskytnúť čas na vytvorenie mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility. S cieľom zabezpečiť, aby boli obchodné miesta schopné rýchlo riešiť nadmerné pohyby cien ešte pred zavedením tohto mechanizmu, mali by mať zavedený predbežný mechanizmus, ktorý môže vo všeobecnosti dosiahnuť rovnaký cieľ ako mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility.
- (43) Povinnosti a obmedzenia uložené obchodným miestam a obchodníkom týmto opatrením neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné na to, aby sa energetickým spoločnostiam umožnilo pokračovať v účasti na trhoch s plynom a elektrinou a uspokojiť svoje hedžingové potreby, čo prispeje k bezpečnosti dodávok energie pre koncových spotrebiteľov.
- (44) S cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility by príslušné orgány mali vykonávať dohľad nad jeho vykonávaním obchodnými miestami a mali by o tomto vykonávaní pravidelne podávať správy orgánu ESMA. S cieľom zabezpečiť konzistentné vykonávanie mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility by príslušné orgány mali takisto zabezpečiť, aby rozdiely vo vykonávaní mechanizmu obchodnými miestami boli riadne odôvodnené.
- (45) S cieľom riešiť potenciálne rozdiely v uplatňovaní mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility medzi členskými štátmi a na základe správ predložených príslušnými orgánmi by mal orgán ESMA koordinovať opatrenia príslušných orgánov členských štátov a zdokumentovať všetky zistené rozdiely v spôsobe, akým sa mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility vykonáva na obchodných miestach v rámci jurisdikcií v Únii.

- (46) Vzhľadom na bezprecedentné zníženie dodávok zemného plynu z Ruskej federácie a pretrvávajúce riziko ďalších náhlych prerušení dodávok čelí Únia naliehavej potrebe diverzifikovať svoje dodávky plynu. Trh s LNG pre Európu je však stále v štádiu vzniku a je ťažké posúdiť presnosť cien, ktoré prevládajú na tomto trhu. S cieľom získať presný, objektívny a spoľahlivý odhad ceny dodávok LNG do Únie by Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) mala zhromažďovať všetky údaje z trhu s LNG, ktoré sú potrebné na stanovenie denného odhadu ceny LNG.
- (47) Tento odhad ceny by sa mal vykonať na základe všetkých transakcií týkajúcich sa dodávok LNG do Únie. Agentúra ACER by mala mať právomoc zhromažďovať tieto údaje z trhu od všetkých účastníkov pôsobiacich v oblasti dodávok LNG do Únie. Všetci takíto účastníci by mali byť povinní oznamovať všetky svoje údaje z trhu s LNG agentúre ACER tak blízko k reálnemu času, ako to bude technologicky možné, a to buď po uzavretí transakcie, alebo po predložení ponuky alebo ponuky na uzavretie transakcie. Odhad ceny agentúry ACER by mal zahŕňať najúplnejší súbor údajov vrátane transakčných cien a od 31. marca 2023 nákupné a predajné ceny dodávok LNG do Únie. Každodenné uverejňovanie tohto objektívneho odhadu cien a rozpätia stanoveného v porovnaní s inými referenčnými cenami na trhu vo forme referenčnej hodnoty LNG pripravuje pôdu pre jeho dobrovoľné využívanie účastníkmi trhu ako referenčnej ceny v ich zmluvách a transakciách. Po stanovení by sa odhad ceny LNG a referenčná hodnota LNG mohli stať aj referenčnou sadzbou pre zmluvy o derivátoch používané na hedžing ceny LNG alebo rozdielu v cene medzi cenou LNG a cenami iných plynov. Vzhľadom na naliehavosť opatrenia by sa prvé uverejnenie odhadu ceny LNG malo uskutočniť najneskôr dva týždne po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia.

- (48) Súčasnú právomoc zverenú agentúre ACER nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011⁸ a vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1348/2014, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 nariadenia (EÚ) č. 1227/2011⁹ (ďalej spoločne len „REMIT“), nepostačujú na vytvorenie úplného a komplexného súboru údajov o všetkých dodávkach LNG do Únie. Takýto komplexný a úplný súbor údajov na denný odhad cien je však potrebný na to, aby Únia mohla v duchu solidarity riadiť svoje politiky obstarávania medzinárodného dovozu LNG, najmä počas prebiehajúcej krízovej situácie. Relevantné údaje a informácie o zmluvách o LNG sú potrebné aj na zabezpečenie monitorovania cenového vývoja, ako aj na vykonávanie kontroly kvality údajov a zabezpečovania kvality. Tento ad hoc nástroj by mal agentúre ACER umožniť zhromažďovať všetky údaje z trhu, ktoré sú potrebné na vypracovanie komplexného a reprezentatívneho odhadu ceny dodávok LNG do Únie.
- (49) Hoci trvalé stanovenie denného odhadu cien LNG a referenčnej hodnoty LNG by sa malo neskôr zahrnúť do komplexnejšej revízie právneho rámca REMIT, prebiehajúca krízová situácia si už teraz vyžaduje naliehavé opatrenia na riešenie bezprostredných vážnych ťažkostí pri dodávkach a presnom stanovovaní cien dodávok LNG do Únie na dočasnom základe až dovtedy, kým sa takáto revízia právneho rámca REMIT neprijme v súlade s riadnym legislatívnym postupom.
- (50) V záujme okamžitého zvýšenia cenovej transparentnosti a bezpečnosti plánovania na dovoznom trhu LNG by sa malo stanoviť, že príslušný súbor údajov by mal obsahovať informácie o cene a množstve dokončených transakcií s LNG, cenách a množstvách ponúk na nákup a ponúk na predaj týkajúcich sa dodávok LNG do Únie, ako aj v prípade potreby cenový vzorec v dlhodobej zmluve, z ktorého sa cena odvodzuje.

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 1).

⁹ Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 1348/2014 zo 17. decembra 2014 o oznamovaní údajov, ktorým sa vykonáva článok 8 ods. 2 a 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Ú. v. EÚ L 363, 18.12.2014, s. 121).

- (51) Všetci účastníci trhu, na ktorých sa vzťahuje oznamovacia povinnosť, by sa mali vymedziť ako účastníci, ktorí sa zaoberajú nákupom alebo predajom nákladu LNG určeného na dodanie do Únie. Títo účastníci trhu s LNG by mali podliehať povinnostiam a zákazom, ktoré sa vzťahujú na účastníkov trhu podľa nariadenia REMIT.
- (52) Agentúra ACER by v spolupráci s Komisiou mala mať široký mandát na stanovenie kvality a obsahu údajov z trhu, ktoré zhromažďuje s cieľom stanoviť denný odhad ceny dodávok LNG do Únie. Mala by mať tiež širokú mieru voľnej úvahy pri výbere svojho preferovaného prenosového protokolu. S cieľom dosiahnuť najvyššiu možnú kvalitu údajov z trhu, ktoré sa majú oznamovať, by agentúra ACER mala mať právomoc špecifikovať všetky parametre údajov z trhu, ktoré by sa jej mali oznamovať. Takéto parametre by mali okrem iného zahŕňať referenčné jednotky, v ktorých sa oznamujú údaje o cenách, referenčné jednotky, v ktorých sa oznamujú údaje o množstve, forwardové doby splatnosti transakcie alebo údaje o ponuke na nákup a ponuke na predaj pred transakciou, ako aj prenosové protokoly, ktoré sa majú použiť na prenos požadovaných údajov agentúre ACER.
- (53) Agentúra ACER by mala stanoviť aj metodiku, ktorú používa na poskytovanie denného odhadu ceny LNG a referenčnej hodnoty LNG, ako aj postup pravidelného preskúmania tejto metodiky.
- (54) Odhad ceny uverejnený podľa tohto nariadenia by mal zabezpečiť väčšiu transparentnosť pre členské štáty a ostatných účastníkov trhu, pokiaľ ide o prevládajúcu cenu dovozu LNG do Európy. Väčšia cenová transparentnosť by zase mala umožniť členským štátom a súkromným subjektom so sídlom v Únii konať informovanejším a koordinovanejším spôsobom pri nákupe LNG na svetových trhoch, a najmä pri využívaní poskytovateľa služieb. Väčšia koordinácia pri nákupe LNG by mala členským štátom umožniť, aby zabránili pri licitácii vzájomnému navyšovaniu cien alebo ponukovým cenám, ktoré nie sú v súlade s prevládajúcou trhovou cenou. Odhady cien a referenčné rozpätia uverejnené podľa tohto nariadenia sú preto kľúčové pre dosiahnutie väčšej solidarity medzi členskými štátmi pri obstarávaní obmedzených dodávok LNG.

- (55) Povinnosť účastníkov trhu poskytovať agentúre ACER informácie o transakciách LNG je nevyhnutná a primeraná na dosiahnutie cieľa, ktorým je umožniť agentúre ACER stanoviť referenčnú hodnotu LNG, najmä preto, že je v súlade s existujúcimi povinnosťami účastníkov trhu podľa nariadenia REMIT a agentúra ACER bude zachovávať dôvernosť citlivých obchodných informácií.
- (55a) Okrem prerušovača a referenčnej hodnoty LNG sú k dispozícii aj ďalšie intervencie vrátane dočasného dynamického cenového pásma, ako to požadovala Európska rada vo svojich záveroch z októbra 2022, pričom sa zohľadňujú tieto záruky: malo by sa uplatňovať na transakcie so zemným plynom vo virtuálnom obchodnom uzle Title Transfer Facility (TTF), ktorý prevádzkuje spoločnosť Gasunie Transport Services B. V.; iné uzly na obchodovanie s plynom v Únii môžu byť s opravenou spotovou cenou TTF prepojené prostredníctvom dynamického cenového pásma; nemali by ním byť dotknuté mimoburzové obchody s plynom, nemalo by ohroziť bezpečnosť dodávok plynu do Únie, malo by závisieť od pokroku dosiahnutého pri plnení cieľa úspor plynu, nemalo by viesť k celkovému zvýšeniu spotreby plynu, malo by byť vypracované tak, aby nebránilo trhovým tokom plynu v rámci EÚ, nemalo by ovplyvňovať stabilitu a riadne fungovanie trhov s energetickými derivátmi a malo by brať do úvahy trhové ceny plynu na rôznych organizovaných trhoch v celej Únii.
- (59) V nariadení (EÚ) 2017/1938 sa už členským štátom poskytuje možnosť počas stavu núdze uprednostniť dodávky plynu určitým kritickým plynovým elektrárnam vzhľadom na ich význam pre zaistenie bezpečnosti dodávok elektriny a predchádzanie nerovnováham v sústave. Kritické plynové elektrárne a súvisiace objemy plynu môžu mať dôležitý vplyv na objem plynu dostupný pre solidaritu v stave núdze. V tejto súvislosti by členské štáty mali mať odchylnu od článku 13 ods. 1, 3 a 8 nariadenia (EÚ) 2017/1938 možnosť dočasne požiadať o núdzové solidárne opatrenia aj v prípade, ak nie sú schopné zabezpečiť také kritické objemy plynu, ktoré sú potrebné na zabezpečenie pokračovania výroby elektriny v kritických plynových elektrárnach. Z rovnakého dôvodu by mali členské štáty prejavujúce solidaritu mať tiež právo zabezpečiť, aby pri prejavovaní solidarity inému členskému štátu neboli ohrozené dodávky ich odberateľom chránených solidaritou alebo iné základné služby, ako je napríklad diaľkové vykurovanie, a prevádzka ich kritických plynových elektrární.

(60) Mal by sa stanoviť maximálny limit kritických objemov plynu potrebných v každom členskom štáte na zachovanie bezpečnosti dodávok elektriny, aby sa zabránilo zbytočným alebo zneužívajúcim žiadosťami o solidaritu alebo neprimeraným obmedzeniam solidárnej pomoci poskytovanej členskému štátu v núdzi. Základ pre identifikáciu objemu plynu kritického pre bezpečnosť dodávok elektriny a stanovenie takýchto limitov poskytuje metodika použitá v zinnom výhlade Európskej siete prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ďalej len „sieť ENTSO-E“). Kritické objemy plynu vypočítané sieťou ENTSO-E odrážajú objemy plynu, ktoré sú nevyhnutne potrebné na zabezpečenie primeranosti dodávok elektriny v celej Európe s využitím všetkých trhových zdrojov, a to vždy za predpokladu, že plyn je v hodnotovom poradí na poslednom mieste. Metodika siete ENTSO-E je založená na veľkej vzorke najnepriaznivejších scenárov, pokiaľ ide o zmenu klímy a nútené odstávky. Skutočnosť, že metodika siete ENTSO-E nezohľadňuje všetku kombinovanú výrobu tepla a elektriny, nebráni členským štátom v tom, aby považovali zariadenia diaľkového vykurovania chránených odberateľov za chránené v zmysle vymedzenia pojmu v nariadení (EÚ) 2017/1938. V prípade členských štátov, v ktorých výroba elektriny závisí výlučne od dodávok LNG bez významných skladovacích kapacít, by sa kritické objemy plynu mali zodpovedajúcim spôsobom upraviť. Kritický objem plynu môže byť nižší ako historická úroveň plynu spotrebovaného na výrobu elektriny, keďže primeranosť dodávok elektriny sa môže zabezpečiť inými prostriedkami, a to aj zabezpečením dodávok medzi členskými štátmi.

- (60a) Tým sa však nevylučuje, že by skutočné minimálne objemy plynu požadované členským štátom žiadajúcim o solidaritu alebo členským štátom prejavujúcim solidaritu mohli byť na účely zabránenia kríze dodávok elektriny vyššie ako hodnoty modelované sieťou ENTSO-E. V takýchto prípadoch by členský štát, ktorý žiada o solidaritu alebo prejavuje solidaritu, mal mať možnosť prekročiť maximálne hodnoty stanovené v tomto nariadení, ak to môže odôvodniť tým, že je to nevyhnutné, aby sa zabránilo kríze dodávok elektriny, ako sú prípady, ktoré si vyžadujú využitie rezerv na obnovenie frekvencie a alternatívnych palív, alebo vo výnimočných scenároch, ktoré neboli zohľadnené v zimnom výhlade ENTSO-E, a to s prihliadnutím najmä na hydrologické úrovne alebo neočakávaný vývoj. Objem plynu kritický pre bezpečnosť dodávok elektriny zo svojej podstaty zahŕňa všetok plyn potrebný na zabezpečenie stabilných dodávok elektriny, a preto zahŕňa elektrinu potrebnú na ťažbu a prepravu plynu, ako aj pre kľúčové odvetvia kritickej infraštruktúry a zariadenia, ktoré majú rozhodujúci význam pre fungovanie vojenských služieb a služieb v oblasti národnej bezpečnosti a humanitárnej pomoci.
- (61) Obmedzenia uložené účastníkom trhu prostredníctvom rozšírenia povinnosti ochrany solidaritou na kritické objemy plynu sú potrebné na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu počas zníženej dodávky plynu a zvýšeného dopytu počas zimnej sezóny. Vychádzajú z existujúcich opatrení stanovených v nariadeniach (EÚ) 2022/1369 a (EÚ) 2017/1938 s cieľom zvýšiť účinnosť týchto opatrení za súčasných okolností.
- (61a) Týmto nariadením nie je dotknutá sloboda členských štátov zohľadniť potenciálne dlhodobé poškodenie priemyselných zariadení pri uprednostňovaní dopytu, ktorý by sa mal znížiť alebo obmedziť, aby mohli poskytnúť solidaritu inému členskému štátu.

- (62) Niektorí odberatelia vrátane domácností a poskytovateľov základných sociálnych služieb sú osobitne citliví na negatívne účinky prerušenia dodávok plynu. Z tohoto dôvodu sa nariadením (EÚ) 2017/1938 zaviedol mechanizmus solidarity medzi členskými štátmi s cieľom zmierniť účinky vážneho stavu núdze v rámci Únie a zaistiť, aby plyn prúdil k odberateľom chráneným solidaritou. V určitých prípadoch by sa však aj využívanie plynu chránenými odberateľmi mohlo považovať za spotrebu, ktorá nie je nevyhnutná; obmedzenie tohto druhu využívania, ktoré jednoznačne presahuje rámec toho, čo je potrebné, by neohrozilo ciele stanovené v nariadení (EÚ) 2017/1938, najmä preto, že plyn spotrebovaný na účely, ktoré nie sú nevyhnutné, by mohol viesť k vážnej ujme v ďalších súkromných alebo obchodných sektoroch. Členské štáty by preto mali mať možnosť dosiahnuť úspory plynu aj znížením spotreby chránených odberateľov, ktorá nie je nevyhnutná, za osobitných okolností, ak je takéto zníženie fyzicky uskutočniteľné bez toho, aby ovplyvnilo využívanie plynu, ktoré je nevyhnutné. Akékoľvek opatrenia na zníženie spotreby prijaté členskými štátmi by však mali byť prísne obmedzené na spotrebu, ktorá nie je nevyhnutná, a v žiadnom prípade by nemali obmedzovať základné využívanie chránenými odberateľmi ani ich schopnosť primerane vykurovať svoje domovy.
- (63) Členské štáty a ich príslušné orgány by mali mať možnosť slobodne určiť uplatniteľné opatrenia na zníženie spotreby a činnosti zodpovedajúce spotrebe, ktorá nie je nevyhnutná, ako je vykurovanie vonku, vykurovanie bazénov v obytných budovách a iných doplnkových obytných zariadení. Tým, že by členské štáty mali možnosť obmedziť spotrebu, ktorá nie je nevyhnutná, mali by byť schopné posilniť záruky a zabezpečiť, aby sa plyn dodával do iných základných odvetví, služieb a priemyselných odvetví, čo by im umožnilo pokračovať v prevádzke počas krízy.

- (64) Každé opatrenie na zníženie spotreby chránených odberateľov, ktorá nie je nevyhnutná, by malo byť nevyhnutné a primerané, a malo by sa uplatňovať najmä v prípade vyhlásenia krízovej situácie podľa článku 11 ods. 1 a článku 12 nariadenia (EÚ) 2017/1938 alebo stavu pohotovosti Únie podľa nariadenia (EÚ) 2022/1369. Napriek uplatňovaniu opatrení na zníženie spotreby, ktorá nie je nevyhnutná, by chránení odberatelia mali naďalej využívať ochranu pred odpojením. Členské štáty by mali tiež zabezpečiť, aby sa takýmito opatreniami neobmedzovala požadovaná ochrana zraniteľných odberateľov, ktorých súčasná spotreba by sa mala považovať za nevyhnutnú, bez toho, aby bolo dotknuté prerušenie dodávok z technických dôvodov.
- (64a) Členské štáty sa môžu slobodne rozhodnúť, či a ako rozlišovať medzi nevyhnutnou spotrebou chránených odberateľov a ich spotrebou, ktorá nie je nevyhnutná. Od členského štátu, ktorý žiada o solidárne opatrenia a ktorý sa rozhodne, že toto rozlišovanie vykonávať nebude, by sa nemalo vyžadovať, aby pred podaním žiadosti o solidárne opatrenia preukázal, že by sa spotreba, ktorá nie je nevyhnutná, mohla znížiť. Od členského štátu poskytujúceho solidaritu by sa nemalo vyžadovať, aby pri určovaní množstva plynu, ktorý je k dispozícii na solidárne opatrenia, rozlišoval medzi odberateľmi s nevyhnutnou spotrebou a odberateľmi so spotrebou, ktorá nie je nevyhnutná.

(65) V prípade stavu núdze by členské štáty, ako aj Únia mali zabezpečiť, aby plyn prúdil v rámci vnútorného trhu. To znamená, že opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni by nemali viesť k problémom s bezpečnosťou dodávok v inom členskom štáte, zatiaľ čo prístup k cezhraničnej infraštruktúre by mal byť stále bezpečný a technicky možný. V súčasnom legislatívnom rámci sa nestanovuje proces, ktorým by sa mohli účinne riešiť konflikty medzi dvoma členskými štátmi, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré negatívne ovplyvňujú cezhraničné toky. Keďže plynárenské a elektrické siete Únie sú prepojené, mohlo by to viesť nielen k vážnym problémom s bezpečnosťou dodávok, ale aj k oslabeniu jednoty Únie vo vzťahu k tretím krajinám. Odchylna od článku 12 ods. 6 nariadenia 2017/1938 by Komisia preto mala mať právomoc hodnotiť prijaté vnútroštátne opatrenia a v prípade potreby v primeranom časovom rámci rozhodovať. Na tento účel by Komisia mala mať možnosť požiadať o ich úpravu v prípade, že zistí ohrozenie bezpečnosti dodávok plynu v iných členských štátoch alebo Únii. Vzhľadom na výnimočnú povahu súčasnej energetickej krízy by sa dodržiavanie rozhodnutia Komisie malo uskutočniť bez oneskorenia, ktoré by mohlo brániť dodávkam plynu v Únii. Na obdobie uplatňovania tohto nariadenia by sa preto v záujme zabezpečenia fungovania vnútorného trhu mali pozastaviť zmierovacie postupy.

(66) Zásada energetickej solidarity je všeobecnou zásadou podľa práva Únie¹⁰ a vzťahuje sa na všetky členské štáty, a nielen na susediace členské štáty. Okrem toho efektívne využívanie existujúcej infraštruktúry vrátane cezhraničných prepravných kapacít a zariadení LNG je dôležitým faktorom pri zaistovaní bezpečnosti dodávok plynu v duchu solidarity. V čase prerušenia dodávok plynu na vnútroštátnej, regionálnej úrovni alebo na úrovni Únie a významného prechodu z plynu z plynovodu na LNG by členské štáty mali mať v závažnej krízovej situácii možnosť využívať nielen možnosti dodávok zo susedných plynovodov, ale aj dodávky z krajín, ktoré disponujú zariadením LNG. Niektoré členské štáty by mali byť schopné prejavovať solidaritu iným členským štátom, aj keď nie sú priamo prepojené plynovodom alebo cez tretiu krajinu alebo iné členské štáty, za predpokladu, že žiadajúci členský štát vo svojom núdzovom pláne vyčerpал všetky trhové opatrenia vrátane nákupov LNG na svetovom trhu. Preto je vhodné rozšíriť povinnosť prejať solidaritu na neprepojené členské štáty so zariadeniami LNG, pričom sa pri ukladaní povinností prevádzkovateľom zohľadnia rozdiely medzi trhmi a infraštruktúrou pre plyn z plynovodov a pre LNG vrátane plavidiel a tankerov na prepravu LNG a nedostatok právomocí v oblasti presadzovania práva, pokiaľ ide o aktíva v oblasti LNG, ako sú napríklad tankery na prepravu LNG, ako aj vrátane možností výmeny zemného plynu za LNG, ak na území členského štátu prejavujúceho solidaritu neexistuje zariadenie na skvapalňovanie plynu.

¹⁰ Rozsudok Súdneho dvora z 15. júla 2021, Nemecko/Poľsko, C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

- (66a) Členský štát so zariadeniami LNG by pri poskytovaní solidárnej pomoci inému členskému štátu nemal niesť zodpovednosť za úzke miesta alebo iné potenciálne problémy, ktoré sa môžu vyskytnúť mimo jeho územia alebo ktoré vyplývajú z nedostatočných právomocí v oblasti presadzovania práva vo vzťahu k tankerom a plavidlám na prepravu LNG vo vlastníctve prevádzkovateľa z tretej krajiny, alebo ktoré môžu ovplyvniť skutočný tok plynu a v konečnom dôsledku zabrániť tomu, aby sa potrebný objem plynu dostal do členského štátu žiadajúceho o solidaritu. Ak členský štát poskytujúci solidaritu nemá právomoci na presadzovanie práva, nemal by niesť zodpovednosť za to, ak sa výmena nákladu LNG za zemný plyn neuskutoční.
- (67) Pri vykonávaní zásady energetickej solidarity sa nariadením (EÚ) 2017/1938 zaviedol mechanizmus solidarity určený na posilnenie spolupráce a dôvery medzi členskými štátmi v prípade vážnej krízy. Na účely uľahčenia vykonávania mechanizmu solidarity sa od členských štátov vyžaduje, aby sa podľa článku 13 ods. 10 toho istého nariadenia vo svojich dvojstranných dojednaniach dohodli na viacerých technických, právnych a finančných otázkach.

(68) Napriek zákonnej povinnosti uzavrieť dvojstranné dohody o solidarite do 1. decembra 2018 sa dokončilo len niekoľko takýchto dohôd, čo ohrozuje vykonávanie právnej povinnosti poskytovať solidárnu podporu v stave núdze. Návrh nariadenia o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a so zemným plynom a s vodíkom, ktorý Komisia predložila v decembri 2020, obsahoval prvý model vzorovej dohody o solidarite¹¹. Keďže sa však tento vzor vypracoval pred inváziou Ruskej federácie na Ukrajinu, vzhľadom na súčasnú situáciu extrémneho nedostatku plynu, rastúcich cien a naliehavú potrebu zaviesť dočasné štandardné pravidlá už pre nadchádzajúcu zimu je vhodné vytvoriť dočasný rámec štandardných pravidiel na poskytovanie požadovaných solidárnych opatrení odchylné od článku 13 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2017/1938, ktoré budú účinné a rýchlo vykonateľné, nebudú závisieť od dlhých dvojstranných rokovaní a budú prispôsobené súčasnej situácii nadmerných cien a veľmi kolísavých cien plynu. Mali by sa zaviesť jasnejšie štandardné pravidlá, najmä pokiaľ ide o náhradu nákladov na poskytnutý plyn a – v duchu solidarity medzi členskými štátmi – o obmedzenie potenciálnych dodatočných nákladov, ktoré by poskytujúci členský štát mohol účtovať. Pravidlá týkajúce sa solidárnych opatrení podľa článku 13 nariadenia (EÚ) 2017/1938 by sa mali naďalej uplatňovať, pokiaľ nie je výslovne stanovené inak.

¹¹ Pozri článok 64 návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a so zemným plynom a s vodíkom (prepracované znenie) [COM(2021) 804 final].

- (69) Solidarita by sa v zásade mala prejavovať na základe spravodlivej náhrady, ktorú priamo zaplatí žiadajúci členský štát alebo ním poverené subjekty. Náhrada by mala pokrývať cenu plynu, všetky skutočné alebo potenciálne náklady na skladovanie, cezhraničnú prepravu a súvisiace náklady. Náhrada by mala byť spravodlivá pre žiadajúce, ako aj poskytujúce členské štáty.
- (70) Súčasná kríza vedie k cenovým úrovniam a pravidelným cenovým maximám, ktoré ďaleko presahujú situáciu možnej krízy dodávok v čase prijatia nariadenia o bezpečnosti dodávok. Pri určovaní výšky náhrady pre členské štáty prejavujúce solidaritu by sa preto mala zohľadniť vnútrodenná volatilita cien, ktorá je v súčasnosti charakteristická pre trh s plynom v dôsledku existujúcej plynovej krízy. Na základe solidarity a s cieľom vyhnúť sa stanovovaniu cien za extrémnych trhových podmienok by bolo problematické vychádzať z kolísajúcej vnútrodennej trhovej ceny ako základu štandardnej ceny solidárneho opatrenia. Cena plynu by mala odzrkadľovať priemernú cenu na dennom trhu v deň predchádzajúci žiadosti o solidaritu v členskom štáte prejavujúcom solidaritu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je náhrada stále založená na „trhovej cene“, ako sa uvádza v odporúčaní Komisie (EÚ) 2018/177 z 2. februára 2018. Priemerná cena na dennom trhu je nezávislejšia od volatility a veľmi vysokých spotových cien počas krízových situácií a ako taká obmedzuje akékoľvek zvrátené stimuly.

(71) Ako sa zdôrazňuje v odporúčaní Komisie (EÚ) 2018/177 z 2. februára 2018, náklady na škody spôsobené znevýhodnenému odvetviu môžu byť pokryté náhradou len vtedy, ak sa neodrážajú v cene plynu, ktorú musí členský štát žiadajúci o solidaritu zaplatiť; členský štát, ktorý požiadal o solidaritu, by nemal byť povinný vyplatiť náhradu za tie isté náklady dvakrát. Vzhľadom na výnimočné okolnosti, keď ceny plynu dosiahli bezprecedentnú úroveň, by členský štát prijímajúci solidaritu nemal byť automaticky povinný v celom rozsahu pokryť iné náklady, ako napríklad náhradu škody alebo náklady na súdne konanie, ktoré vzniknú v poskytujúcom členskom štáte, pokiaľ sa v dohode o solidarite nedohodlo iné riešenie. Zo skúseností vyplýva, že povinnosť prijímajúceho členského štátu znášať v plnej miere finančné riziko v prípade všetkých priamych alebo nepriamych nákladov na náhradu, ktoré môžu vyplynúť z poskytovania solidárnych opatrení, je hlavnou prekážkou pri uzavieraní dohôd o solidarite. Neobmedzená zodpovednosť by sa preto mala v štandardných pravidlách pre dohody o solidarite zmierniť, aby sa umožnilo čo najskoršie uzavretie neuzavretých dohôd, keďže tieto dohody sú základným prvkom nariadenia (EÚ) 2017/1938 a odrážajú zásadu Únie týkajúcu sa energetickej solidarity. Pokiaľ náhrada nepriamych nákladov nepresahuje 100 % ceny plynu, je odôvodnená a nie je zahrnutá v cene plynu, tieto náklady by mal hradiť prijímajúci členský štát. Ak však požadované náklady presahujú 100 % ceny plynu, Komisia by mala po konzultácii s príslušnými orgánmi stanoviť spravodlivú náhradu nákladov, a preto by mala mať možnosť overiť, či je obmedzenie kompenzácie nákladov primerané. Komisia by preto mala mať možnosť v jednotlivých prípadoch povoliť náhradu, ktorá sa líši od náhrady uvedenej v nariadení (EÚ) 2017/1938, pričom by mala zohľadniť osobitné okolnosti daného prípadu vrátane opatrení na úsporu plynu a zníženie dopytu po ňom, ako aj zásadu energetickej solidarity. V posúdení by Komisia mala venovať náležitú pozornosť tomu, aby sa predišlo nadmerným nepriamym nákladom v dôsledku obmedzenia alebo odpojenia odberateľov plynu.

- (71a) Pravidlami tohto nariadenia týkajúcimi sa vyplácania náhrady za solidarne opatrenia medzi členskými štátmi nie sú dotknuté zásady náhrady škody podľa vnútroštátneho ústavného práva.
- (72) Uzavretie dohôd o solidarite so susednými členskými štátmi, ako sa vyžaduje podľa článku 13 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2017/1938, je najvhodnejším nástrojom na vykonávanie povinnosti poskytovať solidarne opatrenia podľa článku 13 ods. 1 a 2 uvedeného nariadenia. Členské štáty by preto mali mať možnosť odchyliť sa od štandardných pravidiel náhrady stanovených v tomto nariadení, ak sa v dohode o solidarite dohodnú na iných pravidlách. Členským štátom by sa mala predovšetkým ponechať možnosť dvojstranne sa dohodnúť na dodatočnej náhrade, ktorá pokrýva ďalšie náklady, ako sú všetky náklady vzniknuté v dôsledku povinnosti zaplatiť náhradu v poskytujúcom členskom štáte, vrátane škôd spôsobených znevýhodnenému odvetviu. V dvojstranných dohodách o solidarite sa takéto náklady môžu zahrnúť do náhrady, ak sa vo vnútroštátnom právnom rámci stanovuje povinnosť vyplatiť náhradu škody znevýhodnenému odvetviu, vrátane náhrady za hospodársku škodu popri cene plynu.
- (73) Štandardný mechanizmus solidarity ako opatrenie poslednej možnosti by žiadajúci členský štát mal spustiť len v prípade, ak trh nedokáže ponúknuť objem plynu ani LNG, ktorý je potrebný na uspokojenie dopytu zo strany odberateľov chránených solidaritou, a ani vtedy, keď určitý objem plynu dobrovoľne ponúknu odberatelia, ktorí nie sú chránení solidaritou. Podľa nariadenia (EÚ) 2017/1938 sa od členských štátov vyžaduje, aby vyčerpali všetky opatrenia vo svojich núdzových plánoch vrátane núteného obmedzenia na úroveň odberateľov chránených solidaritou.

- (74) Naliehavá povaha a dôsledky potenciálnej aktivácie mechanizmu solidarity by mali zahŕňať úzku spoluprácu medzi dotknutými členskými štátmi, Komisiou a príslušnými krízovými manažermi určenými členskými štátmi v súlade s článkom 10 ods. 1 písm. g) nariadenia (EÚ) 2017/1938. Žiadosť by sa preto mala včas oznámiť všetkým stranám a mala by obsahovať minimálny súbor prvkov, ktoré umožnia poskytujúcim členským štátom bezodkladne odpovedať. Odpoveď poskytujúcich členských štátov by mala zahŕňať informácie o množstve plynu, ktoré by sa mohlo dodať žiadajúcemu členskému štátu, a to aj vrátane objemov, ktoré by sa mohli uvoľniť pri uplatňovaní netrhových opatrení. Členské štáty sa môžu dohodnúť na dodatočných technických a koordinačných opatreniach s cieľom uľahčiť včasnú reakciu na žiadosť o solidaritu. Pri prejavovaní solidarity by členské štáty a ich príslušné orgány mali zaistiť prevádzkovú bezpečnosť a spoľahlivosť siete.
- (75) Žiadajúci členský štát by mal mať možnosť prijať solidaritu od viacerých členských štátov. Štandardný mechanizmus solidarity by sa mal zaviesť len v prípade, že poskytujúci členský štát neuzavrel so žiadajúcim členským štátom žiadnu dvojstrannú dohodu. V prípade dvojstrannej dohody medzi žiadajúcim a poskytujúcim členským štátom by táto dohoda mala mať prednosť a mala by sa uplatňovať medzi nimi.

- (76) Komisia by mala mať možnosť monitorovať uplatňovanie štandardného mechanizmu solidarity a v prípade potreby by mala byť schopná uľahčiť párovania žiadostí o solidaritu. Na tento účel by Komisia mala zabezpečiť interaktívnu platformu, ktorá by mala slúžiť ako vzor a umožňovať nepretržité predkladanie žiadostí o solidaritu v reálnom čase a ich prepojenie s príslušnými dostupnými objemami.
- (76a) Členské štáty a zmluvné strany Energetického spoločenstva môžu tiež uzavierať dobrovoľné dojednania o uplatňovaní solidárnych opatrení.
- (77) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011.
- (78) Keďže cieľ tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov a vyžaduje si spoluprácu na úrovni Únie, Únia môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality a ako je stanovené v uvedenom článku, toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA I – PREDMET ÚPRAVY A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Týmto nariadením sa stanovujú dočasné pravidlá a opatrenia týkajúce sa najmä:

- urýchleného zriadenia služby, ktorou sa podnikom usadeným v Únii umožní spoločná agregácia dopytu a nákup plynu,
- platformy na rezerváciu sekundárnej kapacity a platformy transparentnosti pre LNG a zásoby plynu,
- riadenia preťaženia v prepravných sieťach pre plyn a
- prípadu stavu núdze v oblasti dodávok plynu s cieľom dosiahnuť spravodlivú distribúciu plynu cez hranice, zabezpečiť plyn pre najkritickejších odberateľov a zaistiť uplatňovanie cezhraničných solidárnych opatrení.

Zároveň sa ním zavádzajú dočasné mechanizmy na ochranu občanov a hospodárstva pred nadmerne vysokými cenami prostredníctvom ad hoc referenčnej hodnoty LNG, ktorú má vypracovať agentúra ACER, dočasný mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility pri extrémnych pohyboch cien a rámec pre vytvorenie trhového korekčného mechanizmu pre burzy s plynom.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „plynárenský podnik“ je fyzická alebo právnická osoba vykonávajúca prinajmenšom jednu z nasledovných činností: ťažba, preprava, distribúcia, dodávka, nákup alebo uskladňovanie zemného plynu, vrátane LNG, ktorá je zodpovedná za obchodné alebo technické úlohy, alebo údržbu v súvislosti s týmito činnosťami, avšak nezahrňuje koncových odberateľov;
1. „zariadenie LNG“ je terminál, ktorý sa používa na skvapalnenie zemného plynu alebo dovoz, vykládku a spätné splyňovanie LNG, a zahŕňa podporné služby a dočasné uskladňovanie potrebné pre proces spätného splyňovania a následné dodanie do prepravnej siete, nezahŕňa však žiadnu časť terminálov LNG, ktoré sa používajú na uskladňovanie;
2. „zásobník plynu“ je zariadenie, ktoré sa používa na uskladňovanie zemného plynu a ktoré vlastní alebo prevádzkuje plynárenský podnik, vrátane tej časti zariadení LNG, ktorá slúži na uskladňovanie, ale okrem časti používanej na ťažobné činnosti a okrem zariadení vyhradených výlučne pre prevádzkovateľov prepravných sietí na vykonávanie ich činností;
3. „poskytovateľ služieb“ je podnik usadený v Únii, ktorému Komisia prostredníctvom postupu obstarávania na základe nariadenia (EÚ) 2018/1046 zadala zákazku na organizáciu spoločného nákupu a plnenie úloh uvedených v článku 7;

4. „IT nástroj“ je IT nástroj, prostredníctvom ktorého podnik, ktorému Komisia zadala zákazku, koná ako poskytovateľ služieb tým, že agreguje dopyt plynárenských podnikov a podnikov, ktoré spotrebúvajú plyn, a vyhľadáva ponuky na predaj od dodávateľov alebo výrobcov zemného plynu s cieľom uspokojiť uvedený agregovaný dopyt;
5. „agentúra ACER“ je Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky zriadená nariadením (EÚ) 2019/942;
6. „obchodovanie s LNG“ sú ponuky na nákup, ponuky na predaj, alebo transakcie na nákup alebo predaj LNG:
 - a) ktoré špecifikujú dodanie v Únii alebo
 - b) ktorých výsledkov je dodanie v Únii alebo
 - c) v ktorých jedna protistrana spätne splyňuje LNG v termináli nachádzajúcom sa v Únii;
7. „údaje z trhu s LNG“ sú záznamy o ponukách na nákup, ponukách na predaj alebo transakciách na obchodovanie s LNG so zodpovedajúcimi informáciami, ako sa uvádza v článku 21 ods. 1;
8. „účastník trhu s LNG“ je každá fyzická alebo právnická osoba, bez ohľadu na miesto registrácie alebo bydlisko tejto osoby, ktorá sa zapája do obchodovania s LNG;
9. „odhad ceny LNG“ je stanovenie dennej referenčnej ceny pre obchodovanie s LNG v súlade s metodikou, ktorú stanoví ACER;
10. „referenčná hodnota LNG“ na účely tohto nariadenia je určenie rozpätia medzi denným odhadom ceny LNG a zúčtovacou cenou kontraktu na TTF Gas Futures s najbližším mesiacom dodávky, ktorú každý deň stanovuje ICE Endex Markets B.V.;

11. „obchodné miesto“ je ktorékoľvek z týchto miest:
- a) „regulovaný trh“ v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 21 smernice 2014/65/EÚ;
 - b) „multilaterálny obchodný systém“ v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 22 smernice 2014/65/EÚ;
 - c) „organizovaný obchodný systém“ v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 23 smernice 2014/65/EÚ;
12. „komoditný derivát týkajúci sa energie“ je komoditný derivát v zmysle vymedzenia v článku 2 ods. 1 bode 30 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 600/2014¹², s ktorým sa obchoduje na obchodnom mieste a ktorého podkladovým aktívom je elektrina alebo plyn a ktorého obdobie splatnosti nepresahuje 12 mesiacov];
13. „príslušný orgán“ je príslušný orgán v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 26 smernice 2014/65/EÚ;
14. „objem plynu kritický pre bezpečnosť dodávok elektriny“ je maximálna spotreba plynu, ktorá je v odvetví energetiky potrebná na zabezpečenie primeranosti v prípade najnepriaznivejšieho vývoja simulovaného v zimnom posúdení primeranosti podľa článku 9 nariadenia (EÚ) 2019/941 o pripravenosti na riziká v sektore elektriny;
15. „chránený odberateľ“ je chránený odberateľ v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 5 nariadenia (EÚ) 2017/1938;
16. „odberateľ chránený solidaritou“ je odberateľ chránený solidaritou v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 6 nariadenia (EÚ) 2017/1938.

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 600/2014 z 15. mája 2014 o trhoch s finančnými nástrojmi, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 12.6.2014, s. 84).

KAPITOLA II – LEPŠIA KOORDINÁCIA NÁKUPU PLYNU

Oddiel 1

Koordinácia nákupu plynu v Únii

Článok 3

Transparentnosť a výmena informácií

1. Plynárenské podniky alebo podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, so sídlom v Únii alebo orgány členských štátov, ktoré majú v úmysle vyhlásiť verejnú súťaž na nákup plynu alebo začať rokovania s výrobcami alebo dodávateľmi zemného plynu z tretích krajín o nákupe plynu v objeme viac ako 5 TWh/rok, informujú výlučne na účely lepšej koordinácie Komisiu a v prípade potreby členský štát, v ktorom sú tieto podniky usadené, o uzavretí zmluvy o dodávke plynu alebo memoranda o porozumení alebo o vyhlásení verejnej súťaže na nákup plynu aspoň šesť týždňov pred plánovaným uzavretím alebo vyhlásením alebo v kratšej lehote, ak sa rokovania začnú bližšie k dátumu podpísania zmluvy, najneskôr však dva týždne pred plánovaným uzavretím alebo vyhlásením. Toto oznámenie sa musí obmedziť tieto základné informácie:

- totožnosť zmluvného partnera alebo partnerov alebo účel verejnej súťaže na nákup plynu;
- príslušné objemy,
- príslušné dátumy a prípadne
- informácie o poskytovateľovi služieb, ktorý takéto nákupy alebo verejné súťaže organizuje v mene členského štátu.

2. Ak sa Komisia domnieva, že ďalšia koordinácia v súvislosti s vyhlásením verejnej súťaže na nákup plynu alebo plánovaným nákupom plynu plynárenskými podnikmi alebo podnikmi, ktoré spotrebúvajú plyn, so sídlom v Únii, alebo orgánmi členských štátov by mohla zlepšiť fungovanie spoločného nákupu alebo že vyhlásenie verejnej súťaže na nákup plynu alebo plánované nákupy plynu môžu mať negatívny vplyv na vnútorný trh, na bezpečnosť dodávok alebo na energetickú solidaritu, Komisia môže vydať odporúčanie plynárenským podnikom alebo podnikom, ktoré spotrebúvajú plyn, so sídlom v Únii, alebo orgánom členských štátov, aby zvážili vhodné opatrenia. V takom prípade Komisia v prípade potreby informuje členský štát, v ktorom je podnik usadený.
3. Pred vydaním ktoréhokoľvek z odporúčaní uvedených v odseku 2 Komisia informuje *ad hoc* riadiaci výbor uvedený v článku 4.

4. Pri poskytovaní informácií Komisii v súlade s odsekom 1 môžu subjekty, ktoré tieto informácie poskytujú, uviesť, či sa niektorá časť týchto informácií, či už ide o obchodné alebo iné informácie, má považovať za dôvernú, keďže jej zverejnenie by mohlo poškodiť činnosti zainteresovaných strán, a či sa poskytnuté informácie môžu sprístupniť ostatným členským štátom.
5. Žiadosťami o dôverné zaobchádzanie podľa tohto článku sa však neobmedzuje prístup samotnej Komisie k dôverným informáciám. Komisia zabezpečí, aby bol prístup k dôverným informáciám prísne obmedzený na útvary Komisie, pre ktoré sú tieto informácie absolútne nevyhnutné. Zástupcovia Komisie zaobchádzajú s citlivými informáciami s náležitou dôvernosťou.
6. Bez toho, aby bol dotknutý článok 346 ZFEÚ, sa informácie, ktoré sú dôverné, vymieňajú s Komisiou a inými príslušnými orgánmi len vtedy, ak je takáto výmena potrebná na uplatňovanie tohto nariadenia. Vymieňané informácie sa obmedzujú na tie, ktoré sú relevantné a primerané účelu takejto výmeny. Pri takejto výmene informácií sa zachováva dôvernosť týchto informácií a chránia sa bezpečnostné a obchodné záujmy subjektov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia, a uplatňujú sa účinné nástroje na fyzickú ochranu údajov. Všetky servery a informácie musia byť fyzicky umiestnené a uchovávané na území Únie.

Článok 4

Ad hoc riadiaci výbor

1. Na uľahčenie koordinácie agregácie dopytu a spoločného nákupu sa zriadi ad hoc riadiaci výbor.
2. Ad hoc riadiaci výbor zriadi Komisia do šiestich týždňov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia; tvoria ho jeden zástupca za každý členský štát a jeden zástupca Komisie. Zástupcovia zmluvných strán Energetického spoločenstva sa na pozvanie Komisie môžu na činnosti riadiaceho výboru zúčastňovať v prípade všetkých záležitostí spoločného záujmu. Ad hoc riadiacemu výboru predsedá Komisia.
3. *Ad hoc* riadiaci výbor prijme svoj rokovací poriadok kvalifikovanou väčšinou do jedného mesiaca od svojho zriadenia.
4. Komisia konzultuje s ad hoc riadiacim výborom o návrhu odporúčania, ktoré predložila, podľa článku 3 ods. 4, najmä pokiaľ ide o to, či príslušné nákupy plynu alebo verejná súťaž na nákup plynu zvyšujú bezpečnosť dodávok v Únii a či sú zlučiteľné so zásadou energetickej solidarity.
5. Komisia v náležitých prípadoch tiež informuje *ad hoc* riadiaci výbor o vplyve účasti podnikov na spoločnom nákupe organizovanom poskytovateľom služieb na bezpečnosť dodávok v Únii a na energeticкую solidaritu.
6. Ak sa členom *ad hoc* riadiaceho výboru postupujú dôverné informácie v súlade s článkom 3 ods. 7, členovia uvedeného výboru nakladajú s citlivými informáciami s náležitou dôvernosťou. Vymieňané informácie sa obmedzujú na tie, ktoré sú relevantné a primerané účelu takejto výmeny.

Oddiel 2

Agregácia dopytu a spoločný nákup

Článok 5

Dočasná zmluva o poskytovaní služieb s poskytovateľom služieb

1. Odchylne od článku 176 nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046¹³ Komisia prostredníctvom postupu obstarávania podľa nariadenia (EÚ, Euratom) 2018/1046 zadá potrebné služby subjektu usadenému v Únii, ktorý na plnenie úloh stanovených v článku 7 koná ako poskytovateľ služieb.
2. V zmluve o poskytovaní služieb s vybraným poskytovateľom služieb sa určí vlastníctvo informácií, ktoré poskytovateľ služieb získal, a stanoví sa možný prenos týchto informácií Komisii pri ukončení alebo uplynutí platnosti zmluvy o poskytovaní služieb.
3. Komisia v zmluve o poskytovaní služieb vymedzí praktické aspekty pôsobenia poskytovateľa služieb vrátane používania IT nástroja, bezpečnostných opatrení, meny alebo mien, platobného režimu a záväzkov.
4. Komisia musí mať v zmluve o poskytovaní služieb s poskytovateľom služieb vyhradené právo na jeho monitorovanie a vykonávanie jeho auditu. Na tento účel musí mať Komisia úplný prístup k informáciám, ktorými poskytovateľ služieb disponuje.
5. Komisia môže poskytovateľa služieb požiadať, aby poskytol všetky informácie potrebné na plnenie úloh uvedených v článku 7 a aby Komisii umožnil overiť, či si plynárenské podniky a podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, plnia povinnosti vyplývajúce z článku 10.

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012, Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1 – 222.

Článok 6

Kritériá na výber poskytovateľa služieb

1. Poskytovateľa služieb vyberá Komisia na základe týchto kritérií oprávnenosti:
 - a) poskytovateľ služieb musí byť usadený a mať svoje skutočné sídlo na území niektorého členského štátu;
 - aa) poskytovateľ služieb musí mať skúsenosti s cezhraničnými transakciami;
 - b) poskytovateľ služieb nesmie byť:
 - i) predmetom obmedzení podľa reštriktívnych opatrení Únie prijatých podľa článku 215 ZFEÚ, najmä reštriktívnych opatrení Únie prijatých vzhľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, alebo vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny;
 - ii) v priamom alebo nepriamom vlastníctve fyzických alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov, na ktoré sa vzťahujú takéto reštriktívne opatrenia Únie, ani pod ich priamou či nepriamou kontrolou, ani konať v ich mene alebo podľa ich pokynov, alebo
 - iii) v priamom alebo nepriamom vlastníctve Ruskej federácie alebo jej vlády alebo akejkoľvek ruskej fyzickej alebo právnickej osoby či subjektu alebo orgánu usadených v Rusku, ani pod ich priamou či nepriamou kontrolou, ani konať v ich mene alebo podľa ich pokynov.

2. Bez toho, aby boli dotknuté iné povinnosti náležitej starostlivosti, musia sa zaviesť zmluvné povinnosti medzi Komisiou a poskytovateľom služieb, ktorými sa zabezpečí, aby poskytovateľ služieb pri vykonávaní svojich úloh v súlade s článkom 7 priamo alebo nepriamo nesprístupnil žiadne finančné prostriedky ani hospodárske zdroje fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom alebo v prospech fyzických alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov, ktoré sú:
- a) predmetom obmedzení podľa reštriktívnych opatrení Únie prijatých podľa článku 215 ZFEÚ, najmä reštriktívnych opatrení Únie prijatých vzhľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, alebo vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny;
 - b) v priamom alebo nepriamom vlastníctve fyzických alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov, na ktoré sa vzťahujú takéto reštriktívne opatrenia Únie, alebo pod ich priamou či nepriamou kontrolou, alebo konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov, alebo
 - c) v priamom alebo nepriamom vlastníctve Ruskej federácie alebo jej vlády alebo akejkolvek ruskej fyzickej alebo právnickej osoby či subjektu alebo orgánu usadených v Rusku, alebo pod ich priamou či nepriamou kontrolou, alebo konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov.
3. Poskytovateľ služieb nesmie byť súčasťou vertikálne integrovaného podniku pôsobiaceho v oblasti ťažby alebo dodávok zemného plynu, ako sa uvádza v článku 2 ods. 20 smernice 2009/73/ES o plyne, s výnimkou subjektu oddeleného v súlade s kapitolou IV uvedenej smernice.

4. Komisia stanoví podmienky účasti a kritériá na vyhodnotenie ponúk, pričom zohľadní okrem iného tieto kritériá, ktoré sa majú špecifikovať vo výzve na predkladanie ponúk:
- a) úroveň skúseností so zavádzaním a vykonávaním postupov verejného obstarávania alebo obchodovania formou aukcie v oblasti zemného plynu alebo súvisiacich služieb, ako sú dopravné služby, prostredníctvom využívania špecializovaných IT nástrojov;
 - b) úroveň skúseností s prispôbovaním postupov verejného obstarávania alebo obchodovania formou aukcie rôznym potrebám, ako sú geografické zameranie alebo načasovanie;
 - c) úroveň skúseností s vývojom IT nástrojov na agregáciu dopytu od viacerých účastníkov a na jeho zosúladenie s ponukou;
 - d) kvalita bezpečnosti informačného systému, najmä pokiaľ ide o ochranu údajov a internetovú bezpečnosť, a
 - e) schopnosť identifikovať a akreditovať účastníkov, a to tak z hľadiska právnickej subjektivity, ako aj z hľadiska finančnej spôsobilosti.

Článok 7

Úlohy poskytovateľa služieb

1. Poskytovateľ služieb organizuje agregáciu dopytu a spoločný nákup, a najmä:
 - a) s podporou IT nástroja agreguje dopyt plynárenských podnikov a podnikov, ktoré spotrebúvajú plyn;
 - b) s podporou IT nástroja vyhľadáva ponuky na predaj od dodávateľov alebo výrobcov zemného plynu s cieľom uspokojiť agregovaný dopyt;
 - bb) prideluje prístupové práva k dodávkam, pričom zohľadňuje pomerné rozdelenie ponúkaných objemov plynu medzi menších a väčších účastníkov spomedzi plynárenských podnikov a podnikov, ktoré spotrebúvajú plyn, ktoré sa zúčastňujú na agregácii dopytu. Ak agregovaný dopyt presahuje prijaté ponuky na dodávku, pridelenie prístupových práv musí byť úmerné dopytu deklarovanému zúčastnenými podnikmi počas fázy agregácie dopytu pre daný čas a miesto dodania;
 - c) overuje, akredituje a registruje používateľov IT nástroja a
 - d) poskytuje používateľom IT nástroja alebo Komisii doplnkové služby vrátane služieb na uľahčenie uzavierania zmlúv potrebné na správne vykonávanie operácií, ako sa stanovuje v zmluve uvedenej v článku 5.
2. Podmienky súvisiace s úlohami poskytovateľa služieb, konkrétne pokiaľ ide o registráciu používateľov, uverejňovanie a podávanie správ, sa stanovujú v zmluve medzi Komisiou a poskytovateľom služieb.

Účasť na agregácii dopytu a spoločnom nákupe

1. Účasť na agregácii dopytu a spoločnom nákupe je otvorená a transparentná pre všetky plynárenské podniky a podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, so sídlom v Únii bez ohľadu na požadovaný objem. Plynárenské podniky a podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, sú ako dodávatelia, výrobcovia a nákupcovia vylúčení z účasti na agregácii dopytu a spoločnom nákupe, ak sú:
 - a) predmetom obmedzení podľa reštriktívnych opatrení Únie prijatých podľa článku 215 ZFEÚ, najmä reštriktívnych opatrení Únie prijatých vzhľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, alebo vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny;
 - b) v priamom alebo nepriamom vlastníctve fyzických alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov, na ktoré sa vzťahujú takéto reštriktívne opatrenia Únie, alebo pod ich priamou či nepriamou kontrolou, alebo konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov, alebo
 - c) v priamom alebo nepriamom vlastníctve Ruskej federácie alebo jej vlády alebo akejkoľvek ruskej fyzickej alebo právnickej osoby či subjektu alebo orgánu usadených v Rusku, alebo pod ich priamou či nepriamou kontrolou, alebo konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov.

2. Zavedú sa zmluvné záväzky, ktorými sa zabezpečí, aby žiadne finančné prostriedky alebo hospodárske zdroje plynúce z účasti na procese spoločného nákupu organizovaného poskytovateľom služieb neboli priamo či nepriamo sprístupnené fyzickým alebo právnickým osobám, subjektom alebo orgánom alebo v prospech fyzických alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov, ktoré sú:
- a) predmetom obmedzení podľa reštriktívnych opatrení Únie prijatých podľa článku 215 ZFEÚ, najmä reštriktívnych opatrení Únie prijatých vzhľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, alebo vzhľadom na konanie narúšajúce alebo ohrozujúce územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny;
 - b) v priamom alebo nepriamom vlastníctve fyzických alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov, na ktoré sa vzťahujú takéto reštriktívne opatrenia Únie, alebo pod ich priamou či nepriamou kontrolou, alebo konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov, alebo
 - c) v priamom alebo nepriamom vlastníctve Ruskej federácie alebo jej vlády alebo akejkoľvek ruskej fyzickej alebo právnickej osoby či subjektu alebo orgánu usadených v Rusku, alebo pod ich priamou či nepriamou kontrolou, alebo konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov.
3. Členské štáty alebo iné zainteresované strany môžu účastníkom procesu spoločného nákupu organizovaného poskytovateľom služieb v prípade potreby poskytnúť v súlade s pravidlami štátnej pomoci podporu likvidity vrátane záruk. Podpora môže zahŕňať záruky na krytie potrieb kolaterálu alebo na krytie rizika dodatočných nákladov v dôsledku platobnej neschopnosti iných kupujúcich v rámci tej istej zmluvy o spoločnom nákupe.
5. Plynárenské podniky a podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, so sídlom v zmluvných stranách Energetického spoločenstva, sa môžu zúčastňovať na agregácii dopytu a spoločnom nákupe za predpokladu, že sú zavedené potrebné opatrenia alebo dojednania na účely umožnenia ich účasti na agregácii dopytu a spoločnom nákupe podľa tohto oddielu za podmienok, ktoré sa v ňom stanovujú.

Článok 9

Dodávky zemného plynu vylúčené zo spoločného nákupu

1. Dodávky zemného plynu s pôvodom v Ruskej federácii nesmú byť predmetom spoločného nákupu vrátane dodávok zemného plynu, ktoré vstupujú do členských štátov alebo zmluvných strán Energetického spoločenstva cez tieto miesta vstupu:
 - a) Greifswald
 - b) Lubmin II
 - c) Imatra
 - d) Narva
 - e) Värska

- f) Luhamaa
- g) Sakiai
- h) Kotlovka
- i) Kondratki
- j) Wysokoje
- k) Tietierowka
- l) Mozyr
- m) Kobryn
- n) Sudža (RU)/Ukrajina
- o) Belgorod (RU)/Ukrajina
- p) Valujky (RU)/Ukrajina
- q) Serebrianka (RU)/Ukrajina
- r) Pisarevka (RU)/Ukrajina
- s) Sochranovka (RU)/Ukrajina
- t) Prochorovka (RU)/Ukrajina
- u) Platovo (RU)/Ukrajina
- v) Strandža 2 (BG)/Malkoclar (TR)

Povinné využívanie poskytovateľa služieb

1. Členské štáty prijímú vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa plynárenské podniky a podniky, ktoré spotrebúvajú plyn, ktoré podliehajú ich jurisdikcii, zúčastňovali na procese agregácie dopytu organizovanom poskytovateľom služieb ako na jednom z možných prostriedkov na dosiahnutie cieľov naplnenia uvedených v článku 6a a 20 nariadenia (EÚ) 2017/1938.
2. Členské štáty s podzemnými zásobníkmi musia od plynárenských podnikov a podnikov spotrebujúcich plyn, ktoré podliehajú ich jurisdikcii, vyžadovať, aby sa zúčastňovali na procese agregácie dopytu organizovanom poskytovateľom služieb s objemami, ktoré sa rovnajú aspoň 15 % celkového objemu potrebného na dosiahnutie cieľov naplnenia uvedených v článkoch 6a a 20 nariadenia (EÚ) 2017/1938.
3. Členské štáty bez podzemných zásobníkov musia od plynárenských podnikov a podnikov spotrebujúcich plyn, ktoré podliehajú ich jurisdikcii, vyžadovať, aby sa zúčastňovali na procese agregácie dopytu organizovanom poskytovateľom služieb s objemami, ktoré sa rovnajú aspoň 15 % objemov zodpovedajúcich cieľom cezhraničného plnenia uvedeným v článkoch 6c a 20 nariadenia (EÚ) 2017/1938.
4. Plynárenské podniky a podniky spotrebujúce plyn, ktoré sa zúčastňujú na agregácii dopytu z povinnosti, sa môžu rozhodnúť, že po procese agregácie plyn nebudú nakupovať. Zakúpený plyn sa môže použiť na iné účely ako na plnenie do zásobníkov.

Článok 11

Konzorcium na nákup plynu

1. Plynárenské podniky a podniky spotrebujúce plyn, ktoré sa zúčastňujú na agregácii dopytu organizovanej poskytovateľom služieb, môžu na dosiahnutie lepších podmienok u svojich dodávateľov transparentným spôsobom koordinovať prvky podmienok kúpnej zmluvy alebo využívať zmluvy o spoločnom nákupe za predpokladu, že sú v súlade s právom Únie vrátane práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, najmä s článkami 101 a 102 ZFEÚ, ako môže Komisia stanoviť v rozhodnutí podľa článku 10 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003, ako aj s požiadavkou transparentnosti podľa článku 3.

Oddiel 3

Opatrenia na zlepšenie využívania terminálov LNG, zásobníkov a plynovodov

Článok 12

Platforma na rezerváciu sekundárnej kapacity pre používateľov zariadení LNG a zásobníkov

Ak používatelia zariadení LNG a zásobníkov chcú opätovne predať svoju zmluvnú kapacitu na sekundárnom trhu, ako sa vymedzuje v nariadení (ES) č. 715/2009, sú oprávnení tak urobiť. Najneskôr dva mesiace po [nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] prevádzkovatelia zariadení LNG a zásobníkov jednotlivito alebo v rámci regiónu zriadia alebo budú využívať existujúcu transparentnú a nediskriminačnú rezervačnú platformu pre používateľov zariadení LNG a zásobníkov, ktorá im umožní opätovne predať ich zmluvnú kapacitu na sekundárnom trhu.

Článok 13

Platformy transparentnosti pre zariadenia LNG a zásobníky

1. Prevádzkovatelia zariadení LNG a zásobníkov zabezpečia, aby do dvoch mesiacov od [dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia] na Európskej platforme transparentnosti LNG a Európskej platforme transparentnosti skladovania transparentným a používateľsky ústretovým spôsobom uverejnili všetky informácie požadované v článku 19 nariadenia (ES) č. 715/2009. Regulačné orgány môžu od uvedených prevádzkovateľov požadovať, aby zverejnili akékoľvek ďalšie informácie relevantné pre užívateľov siete.
2. Zariadenia LNG, ktorým bola udelená výnimka z pravidiel prístupu tretích strán podľa článku 22 smernice 2003/55/ES a článku 36 smernice 2009/73/ES, a prevádzkovatelia zásobníkov zemného plynu v rámci dohodnutého režimu prístupu tretích strán uvedeného v článku 33 ods. 3 smernice 2009/73/ES uverejnia do jedného mesiaca od [dátum nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia] konečné tarify pre infraštruktúru.

Efektívnejšie využívanie prepravných kapacít

1. V prípade nedostatočného využitia podľa odseku 2 musia prevádzkovatelia prepravných sietí ponúknuť nedostatočne využívanú zmluvnú pevnú kapacitu v prepojovacích bodoch a vo virtuálnych prepojovacích bodoch podľa odseku 2 ako produkt mesačnej kapacity a ako produkty dennej a vnútrodennej kapacity na daný mesiac.
2. Zmluvná pevná kapacita sa považuje za nedostatočne využitú, ak užívateľ siete počas predchádzajúceho kalendárneho mesiaca využil alebo ponúkol v priemere menej ako 80 % rezervovanej pevnej kapacity v prepojovacom bode alebo vo virtuálnom prepojovacom bode. Prevádzkovateľ prepravnej siete monitoruje nevyužitú kapacitu a informuje užívateľa siete o objeme kapacity, ktorý sa má stiahnuť v príslušnom prepojovacom bode alebo vo virtuálnom prepojovacom bode, a to najneskôr pred oznámením objemu kapacity, ktorá sa má ponúknuť na nadchádzajúcu priebežnú aukciu mesačnej kapacity v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2017/459.
3. Objem ponúkanej kapacity sa rovná rozdielu medzi priemerným využitím za predchádzajúci kalendárny mesiac a 80 % pevnej kapacity, ktorá sa zmluvne dohodla na obdobie dlhšie ako jeden mesiac.
4. Dostupná kapacita ponúkaná v aukcii v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2017/459 má pri pridelovaní kapacity prednosť pred nedostatočne využitou kapacitou zahrnutou do aukcie z mechanizmu podľa odseku 2.

5. Ak sa nedostatočne využité kapacity ponúkané prevádzkovateľom prepravnej siete predá, odoberie sa pôvodnému držiteľovi zmluvnej kapacity. Pôvodný držiteľ môže využívať odobratú pevnú kapacitu na prerušiteľnom základe.
- 5a. Požívateľovi siete zostávajú práva a povinnosti v rámci zmluvy o kapacite, kým prevádzkovateľ prepravnej siete kapacitu neprerozdelí, a to v rozsahu, v akom prevádzkovateľ prepravnej siete kapacitu neprerozdelil.
6. Pred ponúknutím nedostatočne využitej pevnej kapacity v súlade s týmto článkom prevádzkovatelia prepravných sietí analyzujú možné účinky v každom prepojovacom bode, ktorý prevádzkujú, a informujú o tom príslušný národný regulačný orgán. Odchyľne od odsekov 1 až 5a tohto článku a bez ohľadu na to, či sú tieto prepojovacie body preťažené alebo nie, sa národné regulačné orgány môžu rozhodnúť zaviesť na všetkých prepojovacích bodoch jeden z týchto mechanizmov:
- a) pevný denný mechanizmus „vyžitia alebo straty“ v súlade s nariadením Komisie (EÚ) 2017/459 a s prihliadnutím na bod 2.2.3 prílohy I k nariadeniu (ES) č. 715/2009 alebo
- b) nadmerné objednanie a schéma spätného odkúpenia v súlade s bodom 2.2.2 prílohy I k nariadeniu (ES) č. 715/2009, ktorými sa vo vzťahu k technickej kapacite v príslušnom prepojovacom bode ponúkne minimálne 5 % dodatočnej kapacity, alebo

- c) ponúknú aspoň spočiatku neudelenú kapacitu na dennom a vnútrodenom základe, ktorá sa má prideliť ako prerušiteľná kapacita.

Odseky 1 až 5a sa uplatňujú automaticky, ak sa jeden z alternatívnych mechanizmov podľa tohto odseku neuplatňuje do [Ú. v. EÚ: 3 mesiace odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia],

7. Pred prijatím rozhodnutia uvedeného v odseku 6 sa národný regulačný orgán poradí s národným regulačným orgánom susedného členského štátu a zohľadní jeho stanoviská. V prípade, že sa vstupno-výstupný systém vzťahuje na viac ako jeden členský štát, v ktorom pôsobí viac ako jeden prevádzkovateľ prepravnej siete, národné regulačné orgány dotknutých členských štátov rozhodnú o uplatňovaní odseku 6 spoločne.

**KAPITOLA III – OPATRENIA NA PREDCHÁDZANIE NADMERNÝM CENÁM PLYNU A NADMERNEJ
VNÚTRODENNEJ VOLATILITE NA TRHOCH S ENERGETICKÝMI DERIVÁTMÍ**

Oddiel 1

**Dočasný vnútrodený nástroj na riadenie nadmernej volatility na trhoch s energetickými
derivátmi**

Článok 15

Mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility

1. Každé obchodné miesto, na ktorom sa obchoduje s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie, zriadi čo najskôr, najneskôr však 31. januára 2023 pre každý komoditný derivát týkajúci sa energie, s ktorým sa na ňom obchoduje, mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility založený na hornej a dolnej cenovej hranici (ďalej len „cenové hranice“), ktorý vymedzuje ceny, nad a pod ktorými sa nesmú vykonávať objednávky (ďalej len „mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility“). Obchodné miesta zabezpečia, aby mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility cien zamedzoval nadmerným pohybom cien komoditných derivátov týkajúcich sa energie v rámci obchodného dňa. Pri zriaďovaní mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility obchodné miesta takisto zabezpečia, aby vykonávanie týchto opatrení nebránilo vytvoreniu spoľahlivých záverečných cien na konci dňa.

2. Obchodné miesta stanovujú pre každý komoditný derivát týkajúci sa energie, s ktorým sa na nich obchoduje, uplatniteľnú metódu výpočtu na určenie cenových hraníc vo vzťahu k referenčnej cene. Prvá referenčná cena dňa sa rovná cene určenej pri otvorení príslušného intervalu obchodovania. Následné referenčné ceny zodpovedajú poslednej trhovej cene pozorovanej v pravidelných intervaloch. V prípade prerušenia obchodovania počas obchodného dňa je prvou referenčnou cenou po prerušení otváracia cena obnoveného obchodovania.
3. Cenové hranice sa vyjadrujú buď v absolútnej hodnote, alebo v relatívnom vyjadrení vo forme percentuálnej odchýlky vo vzťahu k referenčnej cene. Obchodné miesta túto metódu výpočtu upravujú podľa špecifik každého komoditného derivátu týkajúceho sa energie, profilu likvidity trhu s takýmto derivátom a jeho profilu volatility. O tejto metóde obchodné miesto bez zbytočného odkladu informuje príslušný orgán.
4. Obchodné miesta počas obchodných hodín v pravidelných intervaloch obnovujú cenové hranice na základe referenčnej ceny.
5. Obchodné miesta bez zbytočného odkladu uverejňujú prvky mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility, ktorý zaviedli, alebo vždy, keď vykonali nejakú zmenu.

6. Obchodné miesta zavedú mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility buď jeho začlenením do svojich existujúcich prerušovačov, ktoré sa už zriadili v súlade so smernicou 2014/65/EÚ, alebo ako ich dodatočný mechanizmus.
7. Ak má obchodné miesto v úmysle upraviť metódu výpočtu cenových hraníc uplatniteľných na daný komoditný derivát týkajúci sa energie, bez zbytočného odkladu informuje o zamýšľaných úpravách príslušný orgán.
8. Ak z informácií zhromaždených Európskym orgánom pre cenné papiere a trhy (ESMA) v súlade s článkom 16 ods. 3 vyplýva, že na zabezpečenie účinnejšieho riadenia nadmernej cenovej volatility v celej Únii je potrebná väčšia konzistentnosť vykonávania uvedeného mechanizmu, Komisia môže prijať vykonávacie akty, v ktorých stanoví jednotné zásady vykonávania mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility, pričom zohľadní špecifiká každého komoditného derivátu týkajúceho sa energie, profil likvidity trhu s takýmto derivátom a jeho profil volatility. Najmä s cieľom zabezpečiť bezproblémové fungovanie obchodných miest, ktoré ponúkajú obchodovanie s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie, môže Komisia stanoviť intervaly, v ktorých sa budú cenové hranice obnovovať, alebo opatrenia, ktoré sa majú prijať, ak obchodovanie tieto cenové hranice prekročí, vrátane ustanovení na vytvorenie spoľahlivých záverečných cien. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 33.

Článok 16

Úloha príslušných orgánov

1. Príslušné orgány dohliadajú na vykonávanie mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility. Príslušné orgány zabezpečia, aby rozdiely vo vykonávaní mechanizmov riadenia vnútrodennej volatility obchodnými miestami zriadenými v ich členských štátoch boli riadne odôvodnené osobitosťami príslušných obchodných miest alebo príslušného komoditného derivátu týkajúceho sa energie.
2. Príslušné orgány zabezpečia, aby obchodné miesta zaviedli vhodné predbežné mechanizmy, ktorými sa zaistí zmierňovanie nadmernej volatility na trhoch s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie až do vytvorenia mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility podľa článku 15 ods. 1.
3. Príslušné orgány podávajú orgánu ESMA správu o vykonávaní mechanizmu riadenia vnútrodennej volatility obchodnými miestami, nad ktorými vykonávajú dohľad, do troch týždňov od dátumu uvedeného v článku 15 ods. 1 a aspoň raz za štvrt'rok.

Článok 17

Koordinačná úloha orgánu ESMA

1. Orgán ESMA koordinuje a monitoruje vykonávanie mechanizmov riadenia vnútrodennej volatility na základe správ, ktoré mu predložia príslušné orgány v súlade s článkom 16 ods. 3.
2. Orgán ESMA na základe správ príslušných orgánov zdokumentuje akékoľvek rozdiely vo vykonávaní mechanizmov riadenia vnútrodennej volatility medzi jednotlivými jurisdikciami v Únii. Do [Ú. v.: vložte dátum = 6 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia] predloží orgán ESMA Komisii správu, v ktorej vyhodnotí účinnosť mechanizmov riadenia vnútrodennej volatility. Na základe tejto správy Komisia zváži, či Rade predloží návrh na zmenu tohto nariadenia.

Oddiel 2

Poverenie agentúry ACER zberom a uverejňovaním objektívnych údajov o cenách

Článok 18

Úlohy a právomoci agentúry ACER pri vykonávaní odhadov cien a stanovovaní referenčných hodnôt

1. Najneskôr dva týždne po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia agentúra ACER bezodkladne vypracuje a uverejní denný odhad ceny LNG. Na účely odhadu ceny LNG agentúra ACER systematicky zbiera a spracúva údaje z trhu s LNG týkajúce sa transakcií. Pri odhade ceny sa v prípade potreby zohľadnia regionálne rozdiely a trhové podmienky.
2. Agentúra ACER najneskôr 31. marca 2023 vypracuje a uverejní dennú referenčnú hodnotu LNG určenú na základe rozpätia medzi denným odhadom ceny LNG a zúčtovacou cenou kontraktu na TTF Gas Futures s najbližším mesiacom dodávky, ktorú každý deň stanovuje ICE Endex Markets B.V. Na účely určenia referenčnej hodnoty LNG agentúra ACER systematicky zbiera a spracúva všetky údaje z trhu s LNG.
3. Odchylne od článku 3 ods. 4 písm. b) nariadenia č. 1227/2011 sa na účastníkov trhu s LNG vzťahujú povinnosti a zákazy účastníkov trhu podľa nariadenia (EÚ) č. 1227/2011. Právomoci udelené agentúre ACER podľa nariadenia (EÚ) č. 1227/2011 a vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1348/2014 sa uplatňujú aj vo vzťahu k účastníkom trhu s LNG, a to vrátane ustanovení o dôvernosti.

Článok 19

Uverejňovanie odhadov cien a referenčných hodnôt LNG

1. Na účely priameho posúdenia transakčnej ceny sa odhad ceny LNG uverejňuje denne a najneskôr o 18.00 hod. SEČ. Do 31. marca 2023 popri uverejnení odhadu ceny LNG, takisto agentúra ACER denne uverejňuje referenčnú hodnotu LNG, a to najneskôr o 19.00 hod SEČ, alebo hneď ako je to technicky možné.
2. Na účely tohto článku môže agentúra ACER využívať služby tretej strany.

Článok 20

Poskytovanie údajov z trhu s LNG agentúre ACER

1. Účastníci trhu s LNG denne prostredníctvom vysokokvalitného prenosového protokolu predkladajú agentúre ACER údaje z trhu s LNG v súlade so špecifikáciami stanovenými v článku 21, a to v štandardizovanom formáte a tak blízko k reálnemu času pred uverejnením denného odhadu ceny (18.00 hod. SEČ), ako je to technicky možné.
2. Komisia môže prijať vykonávacie akty, v ktorých stanoví časový okamih, do ktorého sa majú pred každodenným zverejnením odhadu ceny LNG, ako sa uvádza v odseku 1, údaje z trhu predložiť. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 33.

3. V prípade potreby vydá agentúra ACER po konzultácii s Komisiou usmernenia týkajúce sa:
- a) podrobností o informáciách, ktoré sa majú oznamovať okrem aktuálnych údajov o transakciách podliehajúcich oznamovaniu a základných údajov podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1348/2014 vrátane ponúk na nákup a ponúk na predaj a
 - b) postupu, štandardného a elektronického formátu a technických a organizačných požiadaviek na predkladanie údajov, ktoré sa majú na poskytovanie požadovaných údajov z trhu použiť.
4. Požadované údaje z trhu s LNG predkladajú účastníci trhu s LNG agentúre ACER bezplatne a prostredníctvom kanálov nahlasovania zriadených agentúrou ACER, ak je to možné s využitím už existujúcich a dostupných postupov.

Článok 21

Kvalita údajov z trhu

1. Údaje z trhu s LNG musia zahŕňať:
- a) zmluvné strany vrátane ukazovateľa nákupu/predaja;
 - b) nahlasujúcu stranu;
 - c) transakčnú cenu;
 - d) zmluvné množstvá;
 - e) hodnotu zmluvy;
 - f) časový interval príchodu nákladu LNG;

- g) dodacie podmienky;
- h) dodacie miesta;
- i) informácie z časovej pečiatky týkajúce sa:
 - i) času predloženia ponuky na nákup alebo ponuky na predaj;
 - ii) času transakcie;
 - iii) času nahlásenia ponuky na nákup, ponuky na predaj alebo transakcie;
 - iv) prijatia údajov z trhu s LNG agentúrou ACER.

2. Účastníci trhu s LNG poskytujú agentúre ACER údaje z trhu s LNG v týchto jednotkách a menách:

- a) transakčné, nákupné a predajné jednotkové ceny sa vykazujú v mene uvedenej v zmluve a v EUR/MWh, a v prípade potreby zahŕňajú použité prepočítacie a výmenné kurzy;
- b) zmluvné množstvá sa vykazujú v jednotkách uvedených v zmluvách a v MWh;
- c) časové intervaly príchodu sa vykazujú ako dátumy dodania vyjadrené vo formáte UTC;
- d) ako dodacie miesto sa uvedie platný identifikátor stanovený agentúrou ACER, ako sa uvádza na zozname zariadení LNG podliehajúcich oznamovaniu a nariadeniu (EÚ) č. 1227/2011 a vykonávaciemu nariadeniu Komisie (EÚ) č. 1348/2014; informácie z časovej pečiatky sa vykazujú vo formáte UTC;
- e) v náležitých prípadoch sa vykáže úplný cenový vzorec v dlhodobej zmluve, od ktorého sa odvodzuje cena.

3. Agentúra ACER vydá usmernenie o tom, podľa akých kritérií zodpovedá jediný predkladateľ za významnú časť údajov z trhu s LNG predložených v rámci určitého referenčného obdobia a ako sa táto situácia zohľadňuje v jej dennom odhade ceny LNG a určovaní referenčných hodnôt LNG.

Článok 22

Kontinuita činností

Agentúra ACER pravidelne preskúmava, aktualizuje a zverejňuje svoju metodiku na odhad referenčnej ceny LNG a určenie referenčnej hodnoty LNG, ako aj metodiku používanú na vykazovanie údajov z trhu a uverejňovanie odhadov cien LNG a referenčných hodnôt LNG, pričom zohľadňuje názory subjektov prispievajúcich údajmi z trhu.

KAPITOLA IV – OPATRENIA V PRÍPADE STAVU NÚDZE V OBLASTI DODÁVOK PLYNU

Oddiel 2

Solidarita v oblasti zásobovania plynom v súvislosti s dodávkami elektriny, so základnými priemyselnými odvetviami a s chránenými odberateľmi

Článok 27

Rozšírenie povinnosti ochrany solidaritou na objemy plynu kritické pre bezpečnosť dodávok elektriny

1. Odchylné od článku 13 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2017/1938 sa solidárne opatrenie podľa článku 13 ods. 1 a 2 nariadenia (EÚ) 2017/1938 uplatňuje len vtedy, ak žiadajúci členský štát nedokázal pokryť:
 - a) deficit v dodávkach plynu odberateľom chráneným solidaritou, alebo ak členský štát prijal dočasné opatrenia na zníženie spotreby chránených odberateľov, ktorá nie je nevyhnutná, v súlade s článkom 28, nevyhnutné objemy spotreby plynu pre odberateľov chránených solidaritou;
 - b) objem plynu kritický pre bezpečnosť dodávok elektriny, a to napriek uplatneniu opatrenia uvedeného v článku 11 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2017/1938. Uplatňujú sa podmienky stanovené v článku 13 ods. 3 písm. b) až d) nariadenia (EÚ) 2017/1938.

2. Členské štáty, ktoré sú povinné poskytovať solidaritu podľa odseku 1, sú oprávnené odpočítat' od solidárnej ponuky:
- a) dodávky pre ich odberateľov chránených solidaritou v rozsahu, v akom sú dotknuté nevyhnutné objemy, alebo ak členský štát prijal dočasné opatrenia na zníženie spotreby chránených odberateľov, ktorá nie je nevyhnutná, v súlade s článkom 28, dodávky nevyhnutných objemov spotreby plynu pre ich odberateľov chránených solidaritou;
 - b) dodávky objemov plynu kritických pre bezpečnosť dodávok elektriny;
 - c) dodávky objemov plynu pre elektrinu potrebnú na ťažbu a prepravu plynu a
 - d) objemy plynu potrebné na prevádzku infraštruktúry kritickej z hľadiska bezpečnosti dodávok, ako sa uvádza v prílohe II, ako aj iných zariadení, ktoré majú rozhodujúci význam pre fungovanie vojenských služieb a služieb v oblasti národnej bezpečnosti a humanitárnej pomoci.
3. Objemy plynu kritické pre bezpečnosť dodávok elektriny uvedené v ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. b) a d) nesmú presiahnuť objemy uvedené v prílohe 1. Ak členský štát môže preukázať, že na zamedzenie krízy dodávok elektriny na jeho území je potrebný vyšší objem plynu, Komisia môže na základe riadne odôvodnenej žiadosti rozhodnúť o povolení odpočítania vyšších objemov.

4. Ak sa od členských štátov, ktorých elektrizačná sústava je synchronizovaná len s elektrizačnou sústavou tretej krajiny, vyžaduje, aby poskytovali solidárne opatrenia, môžu výnimočne odpočítat' vyššie objemy plynu v prípade, že elektrizačná sústava je desynchronizovaná od sústavy dotknutej tretej krajiny, a to dovtedy, kým sa na zaistenie bezpečnej a spoľahlivej prevádzky elektrizačnej sústavy vyžadujú služby izolovaného energetického systému alebo iné služby poskytované prevádzkovateľovi energetickej prenosovej sústavy.

Článok 28

Opatrenia na zníženie dopytu týkajúce sa chránených odberateľov

1. Členské štáty môžu výnimočne prijať dočasné opatrenia na zníženie spotreby chránených odberateľov, ktorá nie je nevyhnutná, v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 5 nariadenia (EÚ) 2017/1938, a to najmä ak bola vyhlásená jedna z úrovní krízovej situácie podľa článku 11 ods. 1 a článku 12 nariadenia (EÚ) 2017/1938 alebo stav pohotovosti Únie podľa nariadenia (EÚ) 2022/1369. Takéto opatrenia sa obmedzia na využívanie plynu, ktoré nie je nevyhnutné, a zohľadnia sa v nich prvky stanovené v článku 6 ods. 2 nariadenia Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne. Takéto mimoriadne opatrenia sa môžu prijať len po posúdení, ktoré vykonajú príslušné orgány členských štátov v zmysle článku 2 ods. 7) nariadenia (EÚ) 2017/1938, pokiaľ ide o podmienky určenia takýchto objemov plynu, ktoré nie sú nevyhnutné.
2. V dôsledku opatrení uvedených v odseku 1 sa za žiadnych okolností nesmie znížiť spotreba zraniteľných odberateľov vymedzených členskými štátmi v súlade s článkom 3 ods. 3 smernice 2009/73/ES a členské štáty nesmú v dôsledku uplatňovania odseku 1 odpojiť chránených odberateľov.

Článok 29

Záruky pre cezhraničné toky

Ak Komisia podľa článku 12 ods. 6 prvého pododseku nariadenia (EÚ) 2017/1938 požiada o ukončenie neprimeraných obmedzení cezhraničných tokov plynu alebo prístupu k plynárenskej infraštruktúre alebo opatrení ohrozujúcich dodávky plynu v inom členskom štáte, príslušný orgán vymedzený v článku 2 bode 7 nariadenia (EÚ) 2017/1938 alebo členský štát namiesto použitia postupu stanoveného v článku 12 ods. 6 druhom pododseku nariadenia (EÚ) 2017/1938 upraví svoje opatrenia alebo prijme opatrenia na zabezpečenie súladu s článkom 12 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2017/1938.

Oddiel 3

Pravidlá poskytovania solidárnych opatrení

Článok 30

Dočasné rozšírenie povinností prejavit' solidaritu na členské štáty so zariadeniami LNG

1. Povinnosť poskytovať solidárne opatrenia podľa článku 13 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2017/1938 sa nevzťahuje len na členské štáty priamo prepojené so žiadajúcim členským štátom, ale aj na členské štáty so zariadeniami LNG, a to za predpokladu, že je k dispozícii potrebná kapacita v rámci príslušnej infraštruktúry vrátane plavidiel a tankerov na prepravu LNG.
 - 1a. Článok 13 ods. 2 až 9 nariadenia (EÚ) 2017/1938 sa uplatňuje na členské štáty so zariadeniami LNG, pokiaľ sa v tomto nariadení nestanovuje inak.
2. Členské štáty so zariadeniami LNG, ktoré nie sú priamo pripojené k žiadajúcemu členskému štátu, sa môžu s ďalšími členskými štátmi dvojstranne dohodnúť na potrebných technických, právnych a finančných dojednaniach o solidarite, ktoré sa uplatnia na jej poskytovanie.
3. Pokiaľ v čase prijatia žiadosti o solidaritu nie je uzavretá dvojstranná dohoda, štandardné pravidlá poskytovania solidárnych opatrení podľa článku 31 sa vzťahujú aj na neprepojené členské štáty.

Štandardné pravidlá pre solidárne opatrenia

1. Ak sa dva členské štáty nedohodli na potrebných technických, právnych a finančných dojednaniach podľa článku 13 ods. 10 nariadenia (EÚ) 2017/1938 (ďalej len „dohoda o solidarite“), podlieha dodávka plynu podľa povinnosti uvedenej v článku 13 ods. 1 v prípade stavu núdze podmienkam uvedeným v tomto článku.
2. Náhrada za solidárne opatrenie nepresiahne primerané náklady a odchylne od článku 13 ods. 8 nariadenia 2017/1938 v každom prípade musí zahŕňať:
 - a) cenu plynu v členskom štáte poskytujúcom solidaritu;
 - b) náklady na skladovanie a prepravu do požadovaného prepojovacieho bodu vrátane možných poplatkov vyplývajúcich z odchýlky týkajúcej sa nákladu LNG;
 - bb) Trovy konania, pokiaľ ide o súvisiace súdne alebo rozhodcovské konania, do ktorých je zapojený členský štát prejavujúci solidaritu;
 - c) iné nepriame náklady, ktoré nie sú zahrnuté v cene za plyn, ako je uhradenie finančných alebo iných škôd vyplývajúcich z núteného znížovania odberu odberateľov v súvislosti s poskytovaním solidarity za predpokladu, že tieto nepriame náklady nepresiahnu 100 % ceny plynu.
- 2b. V prípade, že členský štát požiada o náhradu nepriamych nákladov podľa odseku 2 písm. c) presahujúcich 100 % ceny plynu, Komisia po konzultácii s relevantnými príslušnými orgánmi rozhodne, či je vyššia kompenzáciu primeraná, pričom zohľadní osobitné zmluvné a vnútroštátne okolnosti daného prípadu a zásadu energetickej solidarity.

3. Pokiaľ sa žiadajúci členský štát a členský štát poskytujúci solidaritu nedohodnú na inej cene, cena plynu dodaného do žiadajúceho členského štátu zodpovedá cene na dennom trhu v poskytujúcom členskom štáte v deň, ktorý predchádza podaniu žiadosti o solidaritu, alebo zodpovedajúcej cene na dennom trhu na najbližšej dostupnej virtuálnej obchodnej burze alebo v dohodnutom uzle v deň, ktorý predchádza podaniu žiadosti o solidaritu.
6. Náhradu za objemy plynu dodané v súvislosti so žiadosťou o solidaritu podľa článku 32 zaplatí členský štát žiadajúci o solidaritu priamo členskému štátu poskytujúcemu solidaritu alebo subjektu, ktorý oba členské štáty uvedú vo svojej odpovedi na žiadosť o solidaritu a v potvrdení o prijatí a prevzatom objeme.
7. Členský štát, ktorému je žiadosť o solidárne opatrenie určená, poskytne solidárne opatrenia čo najskôr, najneskôr však do 3 dní od podania žiadosti. Členský štát môže odmietnuť prejavovať solidaritu členskému štátu, ktorý o solidaritu žiada, len ak preukáže, že:
 - a) nemá dostatok plynu pre objemy uvedené v článku 27 ods. 2 písm. a) až d) alebo
 - b) nemá dostatočnú dostupnú kapacitu prepojenia, ako sa stanovuje v článku 13 ods. 7 nariadenia 2017/1938, a nemá možnosť poskytnúť dostatočné objemy LNG.
8. Okrem štandardných pravidiel stanovených v tomto článku sa členské štáty môžu dohodnúť na technických prvkoch a koordinácii poskytovania solidarity.
9. Ustanoveniami tohto článku nie sú dotknuté existujúce opatrenia na bezpečnú a spoľahlivú prevádzku plynárenskej siete.

Článok 32

Postup pre solidárne opatrenia v prípade neexistencie dohody o solidarite

1. Členský štát žiadajúci o uplatňovanie solidárnych opatrení podá inému členskému štátu žiadosť o solidaritu, v ktorej uvedie aspoň tieto informácie:
 - a) kontaktné údaje príslušného orgánu členského štátu;
 - b) kontaktné údaje príslušných prevádzkovateľov prepravných sietí členského štátu (ak je to relevantné);
 - c) kontaktné údaje tretej strany konajúcej v mene členského štátu (ak je to relevantné);
 - d) dodáciu lehotu vrátane časového rozvrhu prvej možnej dodávky a predpokladaného trvania dodávok;
 - e) dodacie miesta a prepojovacie body;
 - f) objem plynu v kWh pre každý prepojovací bod;
 - g) kvalitu plynu.
2. Žiadosť o solidaritu sa súčasne zasiela členským štátom, ktoré sú potenciálne schopné poskytnúť solidárne opatrenia, Komisii a vnútroštátnym krízovým manažérom určeným podľa článku 10 ods. 1 písm. g) nariadenia (EÚ) 2017/1938.

3. Členské štáty, ktoré dostanú žiadosť o solidaritu, zašlú odpoveď, v ktorej uvedú kontaktné miesta uvedené v odseku 1 písm. a) až c) a objem, ktorý možno dodať do prepojovacích bodov, ako aj požadovaný čas uvedený v odseku 1 písm. e) až g). V odpovedi sa uvedie objem vyplývajúci z možného obmedzenia, alebo ak je to nevyhnutné, uvoľnenia strategických zásob v prípade, že objem, ktorý možno dodať na základe dobrovoľných opatrení, nie je dostatočný.
4. Žiadosti o solidaritu sa predkladajú najmenej 72 hodín pred uvedeným časom dodania. Odpoveď na žiadosť o solidaritu sa uskutoční do 24 hodín. Potvrdenie o prijatí a objeme prevzatom žiadajúcim členským štátom sa vydá do 24 hodín od potrebného času dodania.
5. Žiadosť sa môže podať na obdobie jedného dňa alebo niekoľkých dní a odpoveď musí zodpovedať požadovanému trvaniu.
6. Ak solidaritu poskytuje viacero členských štátov a ak s jedným alebo viacerými z nich existujú dvojstranné dojednania o solidarite, prednosť majú tieto dojednania medzi členskými štátmi, ktoré sa dohodli dvojstranne. Štandardné pravidlá stanovené v tomto článku sa uplatňujú len vo vzťahu k ostatným členským štátom poskytujúcim solidaritu.
7. Komisia môže vykonávanie dohôd o solidarite uľahčiť, a to najmä prostredníctvom vzoru vo forme zabezpečenej online platformy, ktorá umožní zasielanie žiadostí a ponúk v reálnom čase.

KAPITOLA V – ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 33

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Tento výbor je výborom v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

Článok 34

(Článok presunutý bez zmien textu, ktorý bol uvedený nižšie)

Preskúmanie

Komisia najneskôr do 1. októbra 2023 vykoná preskúmanie tohto nariadenia vzhľadom na všeobecnú situáciu s dodávkami plynu do Únie a predloží Rade správu o hlavných zisteniach uvedeného preskúmania. Na základe uvedenej správy môže Komisia navrhnúť predĺženie platnosti tohto nariadenia.

Článok 35

Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa počas obdobia jedného roka odo dňa nadobudnutia jeho účinnosti.

Článok 14 sa uplatňuje od [Ú. v.: tri mesiace od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia].

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Štrasburgu

Za Radu
predseda/predsedička

PRÍLOHA 1

a) Maximálne objemy plynu kritické pre bezpečnosť dodávok elektriny podľa článku 27 na obdobie od decembra 2022 do marca 2023¹⁴

Hodnoty v miliónoch m ³	December 2022	Január 2023	Február 2023	Marec 2023
AT	74,24	196,83	152,20	139,35
BE	399,05	458,77	382,76	398,99
BG	61,49	71,26	61,55	63,29
CY	–	–	–	–
CZ	17,26	49,64	34,80	28,28
DE	2 090,53	2 419,56	2 090,59	1 863,77
DK	249,48	295,56	254,87	268,09
EE	5,89	5,78	5,00	1,05
EL	209,95	326,68	317,18	232,80
ES	1 378,23	1 985,66	1 597,27	1 189,29
IE	372,76	375,29	364,26	375,74
FI	28,42	39,55	44,66	12,97
FR	876,37	875,58	802,53	771,15
HR	10,95	66,01	59,99	48,85
HU	82,13	133,97	126,44	93,72

¹⁴ Údaje v prílohe I písm. a) a b) vychádzajú z údajov zimného posúdenia primeranosti podľa článku 9 nariadenia (EÚ) 2019/941, ktoré vykonala Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ENTSO-E), s výnimkou údajov týkajúcich sa Malty, ktorá pri výrobe elektriny závisí výlučne od dodávok LNG bez významných skladovacích kapacít. Vzhľadom na špecifickosť plynu s nízkou výhrevnosťou by sa hodnoty pre Holandsko v tejto tabuľke mali vynásobiť konverzným faktorom 37,89 vydeleným 35,17. V prílohe I písm. a) sú uvedené jednotlivé mesačné objemy, ktoré sieť ENTSO-E vypočítala pre mesiace december 2022 až marec 2023; údaje v tabuľke 1 b) pre mesiace apríl 2023 až december 2023 predstavujú priemer hodnôt v období od decembra 2022 do marca 2023.

IT	2 166,46	3 304,99	3 110,79	2 774,67
LV	89,26	83,56	84,96	66,19
LT	16,13	20,22	18,81	4,21
LU	–	–	–	–
MT	32,88	34,84	31,43	33,02
NL	684,26	762,31	556,26	480,31
PL	158,14	158,64	136,97	148,64
PT	409,97	415,22	368,54	401,32
RO	130,35	179,35	162,41	159,71
SI	12,98	15,15	13,35	12,80
SK	33,99	47,26	34,80	34,76
SE	18,05	18,61	17,71	15,76

b) Maximálne objemy plynu kritické pre bezpečnosť dodávok elektriny podľa článku 27 na obdobie od apríla 2023 do decembra 2023

Hodnoty v miliónoch m ³	Mesačná hodnota
AT	140,66
BE	409,89
BG	64,40
CY	–
CZ	32,50
DE	2 116,11
DK	267,00
EE	4,43
EL	271,65
ES	1 537,61
IE	372,01
FI	31,40
FR	831,41
HR	46,45
HU	109,06
IT	2 839,23
LV	80,99
LT	14,84
LU	–
MT	33,03
NL	620,79
PL	150,60

PT	398,76
RO	157,96
SI	13,57
SK	37,70
SE	17,53

Príloha II

Infraštruktúra kritická z hľadiska bezpečnosti dodávok podľa článku 27 ods. 2 písm. d)

Odvetvie	Pododvetvie	
I. Energetika	1. Elektrina	Infraštruktúry a zariadenia na výrobu a prenos elektriny, pokiaľ ide o dodávku elektriny
	2. Ropa	Ťažba ropy, jej rafinácia, úprava, skladovanie a preprava ropovodmi
	3. Plyn	Ťažba plynu, jeho rafinácia, úprava, skladovanie a preprava plynovodmi Terminály LNG
II. Doprava	4. Cestná doprava	
	5. Železničná doprava	
	6. Letecká doprava	